

IV. TÜRKİYE LİSANSÜSTÜ ÇALIŞMALAR KONGRESİ

(14-17 Mayıs 2015 Kütahya)

4th Turkey Graduate Studies Conference

(14-17 May 2015 Kütahya)

Sümeyye SEVİNÇ*
İsa GÖKGEDİK**
Emeti ÇALIŞKAN***
Beyza DEMİRLEK****
Ayşenur AYDINLI*****

Giriş

İlmi Etütler Derneği (İLEM), Dumlupınar Üniversitesi (D.P.Ü.) ve Dumlupınar Üniversitesi İslam Medeniyeti Araştırma ve Uygulama Merkezi (DİMAM) iş birliği ile düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'nin dördüncüsü 14-17 Mayıs 2015 tarihleri arasında Kütahya'da gerçekleştirildi. Türkiye'deki genç araştırmacılar arasındaki tecrübe aktarımını sağlamak suretiyle lisansüstü çalışmaların niteliğinin artırılması ve bilim dünyasına kazandırılması hedeflenen kongreye Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı, Kütahya Belediyesi ile Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) destek verdi.

---

* Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Tefsir Anabilim Dalı

** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Tarihi Anabilim Dalı

*** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, İslam Hukuku Anabilim Dalı

**** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Din Sosyolojisi Bilim Dalı

***** Arş. Gör., Dumlupınar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Tasavvuf Anabilim Dalı

Başkanlığını Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bilal Kemikli, Koordinatörlüğünü Arş. Gör. Ümit Güneş'in yaptığı kongrenin düzenleme kurulu üyeliklerini Prof. Dr. Feridun Yılmaz, Prof. Dr. Murat Çemrek, Doç. Dr. Bünyamin Bezci, Yrd. Doç. Dr. Berat Açıl, Yrd. Doç. Dr. Lütfi Sunar, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Türkan, Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel, Dr. İbrahim Halil Üçer ve Muhammed Turan Çalışkan yürüttü.

Tanıtım

Kütahya Yeni Kültür ve Ticaret Merkezi'nde 14 Mayıs 2015 Perşembe günü icra edilen kongrenin açılış programında Türkiye'nin farklı bölgelerinden birçok genç akademisyenin ortak bir zeminde buluşması sağlandı. Program, kongreye ev sahipliği yapan DİMAM Müdürü Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel'in açılış konuşmasıyla başladı. Konuşmasında lisansüstü çalışmalar yapan araştırmacıların ortak dil ve yöntem geliştirmelerine imkân sağlamak ve özgün akademik üretim sorununu aşmaya yönelik kuşatıcı yaklaşımları teşvik etmek böylelikle de akademik çalışmaları zenginleştirmek gibi gerekçelerle Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'ni düzenlediklerini ifade eden Türkel, amaçlarını gerçekleştirecek olmaktan duyduğu memnuniyeti dile getirdi. Türkel ayrıca kongrenin Coğrafya, Edebiyat, Eğitim, Felsefe, İktisat, İlahiyat, İletişim, Mimarlık & Şehircilik, Sanat, Siyaset Bilimi, Sosyoloji, Tarih ve Uluslararası İlişkiler alanlarında toplam 586 bildiri arasından seçilen 133 bildirinin sunulacağı 32 oturumdan oluştuğunu ve açılışın ardından 15, 16 Mayıs tarihlerinde Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ile Eğitim Fakültelerinin salonlarında aynı anda ve bir günde dört oturum düzenlenerek gerçekleşeceğini belirtti. Son olarak kongrenin, 16 Mayıs'taki değerlendirme oturumlarının ardından 17 Mayıs'taki Kütahya Domaniç gezisiyle nihayete ereceğini vurgulayan Türkel, desteklerinden ötürü Kütahya Belediye Başkanı Kamil Saraçoğlu'na, Atatürk Kültür Merkezi Başkanı Prof. Dr. Turan Karataş ve Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı'nı temsilen kongreyi teşrif eden Başkan Yardımcısı Şaban Abak'a, TÜBİTAK'a, Dumlupınar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Remzi Gören'e ve İlahiyat Fakültesi Dekanı ve Kongre Başkanı Prof. Dr. Bilal Kemikli'ye, kongrenin düzenlenmesinde aktif görev üstlenen Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi personeli ve öğretim elemanlarına, Kütahya Belediye Başkanı Kamil Saraçoğlu'na,

Kütahya Belediye Başkan Yardımcısı Ali İhsan Ertaş'a ve belediye personeline, İlmî Etütler Derneği üyelerine, kongre bilim ve düzenleme kuruluna, kongreye bildiri gönderip destek veren akademisyenlere teşekkürlerini sundu.

Açılış konuşmaları İlmî Etütler Derneği Başkanı Yrd. Doç. Dr. Lütfi Sunar'ın duygu ve düşüncelerini takdim etmesiyle devam etti. Kongreyi Türkiye'deki genç akademisyenlerin birikimini açığa çıkarmak üzere paylaşımı artırmak ve nitelikli bilgi birikimi oluşturmak amacıyla düzenledikleri faaliyetlerden biri olarak tavsif eden Sunar, daha önce Türkiye Genç Akademisyenler Buluşması ismi altında tertip edilenlerle birlikte esasında kongrenin düzenlenen toplantıların dokuzuncusu olduğuna temas etti. Sunar, genç akademisyenlerin sadece Türkiye'nin farklı coğrafyalarındaki kültürleri tanımalarını değil aynı zamanda misafir edildikleri üniversitelerin Türkiye'deki nitelikli genç akademisyenlerle buluşturulması ve kongrenin Türkiye'nin farklı birikimlerini birbirine karıştırma işlevi görmesini hedeflediklerini ifade etti. Akademinin gelişmesi ve yeni üniversitelerin kurulması ile Türkiye'deki değişime işaret eden Sunar, toplumun ürettiği dinamizmi yakalamak üzere akademisyenlerin yeni bir hareket üretmesi gerektiğini, niceliksel gelişmeyi niteliksel bir gelişmeye dönüştürme zamanının geldiğini ve kongreye bu niteliksel derinleşmeyi sağlayacak bir misyon yüklediklerini ifade etti. Sunar bunun için genç kuşakların kendi medeniyetlerinin bilgi birikimin farkında, çeşitli yöntemleri öğrenmiş olarak ve toplumsal meselelere daha yakından temas ederek çalışmalar yapmaları gerektiğini vurguladı. Sunar son olarak Bursa'da düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'ne de ev sahipliği yapan İlahiyat Fakültesi Dekanı Bilal Kemikli başta olmak üzere genç akademisyenlere ve kongreye destek veren kurumlara şükranlarını sundu.

Atatürk Kültür Merkezi (AKM) Başkan Yardımcısı Şaban Abak ise açılış konuşmasında duygu ve temennilerini dile getirirken AKM'nin , Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumu dışında kalan bütün konularda bilimsel nitelikli çalışmalar yapan ve çalışmalara destek veren bir devlet kuruluşu olduğunu belirtti. Sözleri arasında dünya çapında nitelikli akademisyenlere ihtiyacımız olduğunu da vurgulayan Abak, gençlere yoğun okumalar yapmalarını tavsiye etti.

Dumlupınar Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Remzi Gören'in teşekkür ve genç akademisyenlere tavsiyelerinin ardından Kütahya Belediye Başkanı Kamil Saraçoğlu'nun selamlama konuşmalarıyla protokol konuşmaları sona erdi.

Açılış konuşmalarının akabinde Prof. Dr. Bilal Kemikli "Edebiyat ve İlim" konulu açılış konferansını verdi. Açılış konferansını Korkut Tuna Bey'den beklernelerine rağmen mazereti dolayısıyla kongreye iştirak edemediği için kendisinin vereceğini belirten Prof. Dr. Bilal Kemikli, konuşmasında Kütahya'nın ilim ve irfan şehri ve şairler diyarı olduğuna dikkat çekti. Kongrenin şehri tanıma ve şehirle buluşmanın bir vasıtası olması temennilerinde bulunan Kemikli, "edebiyat" kavramının etimolojik açıdan "edip" kelimesinden türediğini ifade ettiği sözlerinin başlangıcında, kelimenin bugünkü kavramsal manasını Tanzimat'la kazandığını zikretti. Kemikli ayrıca önceki dönemlerde edebiyat kavramı yerine şiir ve inşa kavramlarının kullanıldığını; şiirde insanın usûlünü oluşturan belağat, fesâhat gibi kavramların bulunduğunu; bununla birlikte ilm-i âruz gibi teknik açıdan edebiyat kavramını destekleyen ilim dallarının da mevcut olduğunu dile getirdi. Tanzimat Dönemi'nde Fransız Edebiyatı'ndan etkilenerak "littérature" kavramını karşılamak üzere "edebiyat" kavramının türetildiğini ifade eden Kemikli, zamanla bu kavramın şiir ve inşayı da içine alarak diğerk kavramları unutmaya sebep olacak şekilde genişlediğini ileri sürerken Edebiyat'ın bugünkü tanımına yer verdi. Kemikli, işlevliğı ve insani yönü zayıf, kuru ve uzmanlığa hapsolan bir ilim dilinin yeni düşünce ve bakışları geliştirme imkânından mahrum kalacağını vurguladığı gibi Edebiyat'ın sadece sanat ya da eğitim ve öğretim kurumlarında okunan bir ders veya bölüm haline gelmesini eleştirerek *zamanın ruhunu müdrik edebiyatçıların* olması gerektiğine dikkat çekti. İlahiyat fakültelerinde yapılan çalışmaların günümüze özgün bir din dili inşa edememesi sorununa da temas eden Kemikli; farklı görmeyi, işin derununa inmeyi öğreten bir sanat olan Edebiyat'ın sadece söz sanatı olarak algılanmasının kendisini edebi zevkten düşüreceğine işaret ederken edebiyatla alakadar olmanın kazanımlarına değindi. Prof. Dr. Bilal Kemikli sözlerinin sonunda genç bilim insanlarına bazı tavsiyelerde bulunurken kendilerini edebiyatla alaka kurmaya yönelik teşvik etti.

Konferansın ardından Yusuf Ziya Beydüz yönetiminde “Kütahya Akademik Oluşum Orkestrası” musiki dinletisi ve halk oyunları gösterisi ile açılış programı sona erdi. Aynı gün yapılan şehir turu ile katılımcılar şehrin güzelliklerini temaşa etti.

Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi’nin dördüncüsü 15 ve 16 Mayıs 2015 Cuma ve Cumartesi günleri Dumlupınar Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi ile Eğitim Fakültelerinin dört farklı salonunda aynı anda dört oturum düzenlenerek gerçekleşti.

I. Salonda Gerçekleşen Oturumlar

Kongrenin birinci salonunda sosyal politika, eğitim, din ve değerler eğitimi, iktisat, iletişim, medya, mimarlık oturumları ile İLEM ihtisas oturumu yapıldı. 15 Mayıs Cuma günü birinci salonda gerçekleşen “Sosyal Politika Çalışma Hayatı” başlıklı ilk oturum (1. Oturum) Yrd. Doç. Dr. Faruk Taşçı’nın riyasetinde gerçekleşti. Oturumun ilk tebliğcisi İstanbul Üniversitesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Arş. Gör. Murat Kalkan “Sosyal Siyâsetin Müzmin Meselesi Olarak İş Sağlığı ve Güvenliği: 6331 Sayılı Kanun Çerçevesinde Bir Değerlendirme” isimli tebliğinde sosyal siyasetin ortaya çıktığı ilk dönemden bu yana var olan ve son zamanlarda kamuoyunda da ilgi gören iş sağlığı konusunu ele aldı. Kalkan, 2012 yılında yürürlüğe giren 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu’nun mihver edinildiği sunumda söz konusu kanun ülkemizde bu alandaki ilk müstakil kanun olması ve birçok yeniliği beraberinde getirmesi hasebiyle bir dönüm noktası olduğunu belirtti. Kalkan, iş sağlığı ve meslek hastalıkları konuları çerçevesinde, sosyal siyaset olgusunu da dikkate alarak bu kanunun avantajları ve dezavantajlarının neler olacağı üzerinde durdu. İş kazaları ve meslek hastalıklarının titiz bir ayrımını yapan Kalkan ardından bunları azaltıcı ve hatta mümkün mertebe bertaraf edici tedbirleri yurt dışındaki örnekleri ve tarihi seyri içerisinde takdim etti. Ardından “Çalışma Şartlarının Düzenlenmesinde Sendikaların Rolü: Türk Hava Ulaştırma Sektörü Örneği” konu başlığıyla İstanbul Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Bölümü Arş. Gör. Muhammet Enes Kayagil, tebliğini daha anlaşılır kılabilmek için sahanın kavramları ve meseleleri hakkında malumat vererek sunumuna başlangıç yaptı. Tebliğde örnek olarak sendikacılık açısından ileri teknoloji kullanımı; yüksek nitelikli personel istihdamı; liberalleşme,

özelleştirme gibi sosyo-ekonomik koşulların büyük ölçüde etkili olduğu Türk Hava Ulaştırma Sektörü ele alındı. Türk havacılığının en büyük kuruluşu olan Türk Hava Yolları ve Hava-İş Sendikası arasında yapılmış olan 19 adet sözleşmenin incelenmesi çalışmanın temelini oluşturmaktaydı.

Düzce Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü Öğretim Üyesi Yrd. Doç. Dr. Özgür Yerli ve aynı üniversiteden Arş. Gör. Sertaç Kaya'nın ortak çalışması olan "Toplu Konutların Bazı Kentsel Kalite Kriterleri Açısından İrdelenmesi: Düzce Kalıcı Konutlar Bölgesi Örneği" başlığını taşımaktaydı. Sunumu gerçekleştiren Sertaç Kaya kent nüfusunun artmasıyla meydana gelen değişikliklere ve ülkemizde toplu konut sistemine geçilmesiyle birlikte kendi kültürünü yansıtmaya çalışan konut çevresi anlayışının ortadan kalkmaya başladığına değindi. Kaya, konut tiplerini ortaya koymaya çalışırken mahalle kültürü ile toplu konut yerleşimi arasındaki sosyal, kültürel ve kentsel tasarım açısından ne tür farklılıklar olduğunu irdeledi. Kalıcı Konutlar Bölgesi olarak deprem sonrası 2000'li yılların başından itibaren yapılaşmanın başladığı ve toplu konut sisteminin uygulandığı bölge olması nedeniyle Düzce'nin seçildiğini ifade eden Kaya, bu bölgedeki konut alanlarının kentsel donatı, kentsel alan kullanımları, mimari yapı ve bitkisel donatı ile aktif ve pasif yeşil alanlar açısından dağılımı hakkında bilgiler verdi. İstanbul Üniversitesi, Çalışma Ekonomisi Ana Bilim Dalı'ndan Osman Akgül kongreye katılmadığından "Türkiye'de Asgari Ücretin Mahzurlu Alanları ve Öneriler" adlı tebliğini sunamadı.

Birinci salonda gerçekleşen "Eğitim Düşüncesi ve Tarihi" başlıklı bir sonraki oturumun (5. Oturum) koordinesini Yrd. Doç. Dr. Yusuf Alpaydın üstlendi. Selçuk Üniversitesi Hukuk Tarihi Bölümü'nden oturuma katılan ilk tebliğci Arş. Gör. İbrahim Ülker ülkemizde gündemde yer alan eğitim problemlerini, eğitim hakkı konusu ve 1982 Anayasası çerçevesinde ele aldı. "İdeolojik Eğitim Sistemi, Din Eğitimi, Başörtüsü, Katsayı Sorunları Bağlamında 1982 Anayasası'nda Eğitim Hakkı" başlıklı tebliğinde Ülker, bireyin eğitim hakkına engel olunmamasının devletin bu hakkı bireye sağladığı anlamına gelmediğini vurgulayarak devletin gerekli koşulları sağlamakla yükümlü olduğunu ifade etti. Ülker bu minvalde, eğitim hakkını düzenleyen 1982 Anayasası'nın 42. maddesinin, askeri bir ihtilalin ürünü olduğundan eğitim hakkını düzenlemek yerine

sınırlamak amacı güttüğünü ileri sürdü. Dahası, anayasanın/maddenin, bazı subjektif koşullara bağlayarak eğitim hakkının siyasi iktidar tarafından keyfi gerekçelerle sınırlandırabileceği bir yasal ortam oluşturduğunu savundu. Ülker tebliğinde özgürlük ve insan haklarının eğitim alanında da gerçek anlamda var olabilmesi için son yıllarda başta anayasa olmak üzere, eğitime ilişkin yapılan ciddi yasal değişikliklere değindi. Ayrıca Ülker yaşanan başörtüsü olayları, katsayı uygulamaları, zorunlu din eğitimi ve ideolojik uygulamalar gibi meseleleri odak noktasına alarak 1982 Anayasası'nın ilk yıllarında eğitim hakkının uygulanış şeklini ve günümüze gelinceye kadar geçirdiği evreleri üzerinde durdu.

Daha sonra Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bölümü'nde doktora eğitimine devam Aynur Çukurcalıoğlu aynı üniversitede Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nde görevli Doç. Dr. Nida Bayındır ile ortak çalışması olan "Formasyon Öğrencilerinin Aldıkları Formasyon Eğitimini Yeterli Bulma Durumlarının İncelenmesi" konusunu katılımcılara sundu. Anket soruları, MEB öğretmenlik mesleği yeterlikleri, maddeleri ve formasyon ders içerikleri dikkate alınarak betimsel bir araştırma olarak hazırlanan tebliğ, aslında daha dar kapsamda Dumlupınar Üniversitesi formasyon öğrencilerinin aldıkları formasyon eğitimini yeterli bulma durumlarını incelemekteydi. Formasyon öğrencilerinin bizzat kendilerinin görüş belirtip yine kendilerinin tespitinde bulunmaları istenilen çalışmanın istatistiklerini paylaşan Çukurcalıoğlu, elde edilen bulgulara göre öğretmen adaylarının %56.1'i aldıkları formasyon eğitiminin kısmen yeterli bulunduğunu düşündüklerini buna karşılık %66.7'si etkili ve verimli öğretmenlik yapabilecekleri kanaatini taşıdıklarını belirtti. Varılan sonuç ise öğretmen adaylarının, alınan eğitimin etkili ve verimli öğretmenlik için yeterli olmadığını düşündükleri ya da kendileri böyle bir eğitim olmadan da öğretmenlik yapabileceklerine inandıkları şeklindeydi. Çukurcalıoğlu faydalı olabilecek bazı tavsiyelerle tebliğini sonlandırdı. Oturumun üçüncü konuşmacısı ve Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Medeniyet Araştırmaları Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans öğrencisi olan Firdevs Bulut ise medeniyet teorisi merkezli tebliğini "Oyun, Ritüel ve Anlatı: Robert N. Bellah'da Din Merkezli Medeniyet Teorisi" adlı çalışması ile gerçekleştirdi. Bulut çalışmasında Robert Bellah'ın insanlık tarihi boyunca din olgusunun toplumlarda nasıl geliştiğine dair farklı bir bakış açısı sunan *Religion in*

Human Evolution: From Paleolithic to the Axial Age (İnsan Evriminde Din: Paleolitikten Eksen Çağına) isimli eserini merkeze aldı. Bulut sunumunda Bellah'ın, Karl Jaspers'dan esinlenerek teorisini Axial Age (Eksen Çağı) dönemlendirmesi üzerine kurduğuna dikkat çekti ve Bellah'ın oyunları ritüellerin, anlatıları da dinin öncülü olarak sunduğunu vurguladı. Buradan hareketle Bulut, mezkur kitabın özellikle ikinci bölümünde (Religion and Evolution) Bellah'ın dinleri kuramsallaştırılan “oyun, ritüel ve anlatı” kavramları üzerinden nasıl ortaklaştırdığını ve bu çizgide gelişen tarihsel medeniyet algısını anlattı. Tebliğin geri kalanında Bellah'ın evrim kavramından neyi kastettiği, Eksen Çağı Toplumlari odaklı olarak da bu toplumlarda ortaya çıkan din algısının toplumsal oyun, ritüel ve anlatılar ile nasıl iç içe olduğunu ve geliştiğini açıkladı. Oturumun son tebliğcisi Gaziantep Üniversitesi Arş. Gör. İmren Yıldız kongreye katılmadığı için “ ‘Dergâh Mutfağında Yemek Pişmez, Adam Pişer’ Sözü'nün Türk Mutfak Eğitiminde Önemli Bir Öğrenme-Öğretme Tekniği Olan Usta-Çırac İlişisine Yansımaları” başlıklı tebliğini sunamadı.

Birinci salonun “Din ve Değerler Eğitimi” başlıklı üçüncü oturumu (9. Oturum) Yrd. Doç. Dr. Kasım Kocaman koordinatörlüğünde gerçekleşti. “Dâvûd el-Kayserî Açısından Din Eğitiminde Bir Dönüşüm Hadisesi Olarak Karanlık ve Aydınlik” adıyla ilk tebliğin sahibi Marmara Üniversitesi Din Eğitimi Bilim Dalı Arş. Gör. Ahmet Özalp, tebliğinde ‘nûr’ ve ‘zulmet’i çeşitli eserlerinde insanın varoluşsal unsurları olarak tasvir eden Dâvûd el-Kayserî'nin fikirlerinden hareketle bu iki olguyu, insan için bir dönüşüm imkânına kapı aralayabilecek hadiseler olarak bahsetti. Zira Kayserî'ye göre insan, kendisinde ontolojik olarak mevcut bulunan karanlıklardan aydınlığa çıkabilmek için öncelikle onları keşfeder, sonrasında ise ‘seyr’ ve ‘sülûk’a çıkar. Oturumun ikinci sunumunda Atatürk İmam Hatip Ortaokulu'nda sosyal bilgiler öğretmenliği vazifesini yerine getiren Ahmet Tokmak son zamanların popüler konularından değerler eğitiminin de kapsamlı bir şekilde ele alındığı “Sağımızı Solumuzdan Ayırdığımız Yaşlardan İtibaren; ‘İnsani Değerleri Yaşamak ve Yaşatmak’” isimli tebliğini sundu. Ahlak eğitimi konusuna da yer verilen sunumda Tokmak, her geçen gün daha da sekülerleşen toplumun kendisini bir arada tutan insani değerlerden uzaklaşması ve bu bağlamda formal bir eğitim süreci haline getirilmeye çalışılan değerler eğitiminin hangi yaklaşımla sürece adapte edilmesi gerektiği problemi üzerinde durdu. Alternatif bir

değerler listesine de temas eden Telkin; değer açıklama, değer analizi, ikilem tartışması, adil topluluk okulları ve örtük programın çocuklar üzerindeki etkilerini incelerken değerler eğitiminin din eğitimi ile iç içe olma durumunu, Türkiye'deki algılanışını, din odaklı değerlerin kazandırılmasında yapılan yanlışlar ve İmam Hatip ortaokullarının bu süreçteki rolünü değerlendirdi.

Üçüncü tebliği Erciyes Üniversitesi'nden Yrd. Doç. Dr. Muhammed Esat Altıntaş “Öğretmenlerin İlköğretim DKAB Dersi ile Değer Öğretiminin İlişisine Dair Görüşleri” başlığıyla katılımcılara sundu. Altıntaş'ın doktora araştırmasının bir bölümüne dayalı olan bu tebliğinde “Din eğitiminin ve değerler eğitiminin temeli nedir?” sorusuna cevaplar arandı. İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersi veren 24 öğretmenle yapılan mülakatların temel teşkil ettiği tebliğde varılan sonuç, araştırmada yer alan öğretmenlerin şu düşüncesi idi: Ahlaki değerler dinin içerisinde yer alır, dolayısıyla din öğretimi ile değer öğretimi de birbirinden ayrılamaz iki unsurdur ve dini inanç ahlakı teşvik edici güce sahiptir. Bu oturumun son tebliğcisi Marmara Üniversitesi Arş. Gör. Hatice Fakioğlu Bağcı, “Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Yeterlikleri” konu başlığıyla sunumunu gerçekleştirdi. İstanbul'un Beykoz ilçesindeki ilköğretim okullarında 2011 yılının Mart ve Nisan aylarında görev yapan 20 Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmeniyle gerçekleştirilen mülakatlar esas alınarak yapılan araştırmada Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin kendi görüşlerine dayalı olarak sınıf yönetimi yeterlikleri incelendi. Genelde öğretmen yeterlikleri, özelde ise sınıf yönetimi gibi değişkenleri farklı kalemler altında inceleyip sonuçlarını aktaran Bağcı, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin sınıf yönetiminde kısmen yeterli oldukları bununla birlikte sınıf yönetimi yeterliklerinin artırılması için çalışmaların yapılması gerektiği neticelerine vardı.

Cuma gününün son oturumu (13. Oturum) Dumlupınar Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nden Yrd. Doç. Dr. Özer Özçelik başkanlığında “İktisat Tarihi ve Düşüncesi” başlığıyla gerçekleştirildi. İstanbul Üniversitesi İslam İktisadi ve Finans Bölümü'nde yüksek lisans eğitimi yapan ve aynı zamanda bir katılım bankasında çalışmakta olan Serhan Yıldırım İslami finans sisteminin bir alternatif olarak neler

içerdiği ve mevcut haliyle bir çözüm içerip içermediği, bu çözümlerin ne kadar sürdürülebildiği ve faydalı olup olmadığı hususları üzerinde durarak “Faizsiz Bir Finansman Kuruluşu Olarak Akhuwa (Kardeşlik) Kurumu” başlıklı tebliğini sundu. Yıldırım, İslami finansı rakamlarla anlatmanın yanında bu yeni akımın gelişiminden bahsetti. Bununla birlikte pek çok eleştiriyi de beraberinde getiren sistemin başarı hanesinde yer alabilecek olan ve Pakistan’da 2001 yılında kurulan Akhuwat Kuruluşu’nun ne şekilde faaliyet gösterdiği ve hangi özellikleri ile farklılaştığını inceleyerek nasıl imkânlar sağladığı üzerinde durdu.

Daha sonra Marmara Üniversitesi İktisat Bölümü Arş. Gör. Serdar Göcen “Avusturya İktisat Okulu’nun Metodolojik Görüşleri ve Ana-Akım İktisada Yönelik Eleştirileri” isimli tebliğini tenkitler bağlamında ve sorgulamalar üzerinden giderek sundu. Avusturya İktisat Okulu’nun tarihi verilirken, ana akımın nasıl dışında kaldığı zikredildi. Önemli filozofların epistemolojik görüşleri ve konuyla bağlantısının belirtildiği tebliğde Avusturyan Metodoloji, Menger-Mises-Hayek çizgisinde ele alındığı gibi bunlardan hareketle ana-akıma yöneltilen eleştiriler ve iktisat metodolojisine yönelik önerilere yer verildi. Gaziantep Üniversitesi İktisat Bölümü’nde Yrd. Doç. Cuma Bozkurt’la birlikte yürüttükleri “Enflasyon ve İşsizlikle Mücadele Yöntemleri ve Çözüm Önerileri” adlı çalışmayı aynı üniversitede yüksek lisans eğitimi yapan Gülistan Zengin oturumun üçüncü tebliği olarak sundu. Aslında, adı geçen iki sorunla birlikte mücadele edilmesinin zorunluluğundan bahseden Zengin, enflasyon ve işsizlik değişkenlerini açıklayarak Türkiye’de bu sorunlarla mücadelede uygulanan ve uygulanmakta olan politikalar çerçevesinde bazı değerlendirmelerde bulundu. Bu bağlamda eğitim-öğretim kurumlarının reel sektörle koordinasyonunun sağlanması, popülist politikalardan kaçınılması ve ülke içinde üretimi teşvik edici düzenlemeler gibi yapısal politikaların bir an önce uygulamaya konulması gerektiği gibi hususlar araştırmanın sonuçlarını oluşturdu. Son olarak Kocaeli Üniversitesi İktisat Bölümü Arş. Gör. Mustafa Mert Alabaş son yıllarda ülkelerin gündemini meşgul eden gelir dağılımının eşitsizliği konusunu, bölgesel gelir dağılımı analizleriyle Türkiye’nin çerçevesinin çizildiği “Türkiye’de Bölgesel Düzeyde Gelir Dağılımı Eşitsizliğinin İncelenmesi” isimli iktisadi eşitsizlik temalı tebliğini sundu. TÜİK verilerinin kullanıldığı çalışmada bölgesel gelir dağılımındaki farka değinen Alabaş, milli

gelirin kişisel ve fonksiyonel dağılımı kadar bölgesel dağılımın da iktisadi olarak analiz edilmesi gereken konular arasında yer aldığını belirtti. Sonrasında Türkiye için bölgesel düzeyde gelir dağılımının eşitsizlik düzeyleri ile işsizlik, yoksulluk oranı ve net göç hızı gibi değişkenler arasındaki ilişkiler üzerinde durdu.

“İletişim Teorileri” başlıklı ilk oturum (17. Oturum) 16 Mayıs Cumartesi günü Güzel Sanatlar Fakültesi I. Salon’da Ârife Gümüş’ün moderatörlüğünde icra edildi. Marmara Üniversitesi Sinema Bölümü Arş. Gör. Eyüp Al, tezinin bir parçası olan “Tekniğin Hükümlerinde Yeni Bir Varlık Mertebesi Olarak Görüntü” isimli çalışmasını sundu. Al, fotoğraf kamerasının icadıyla başladığı sunumuna görüntüyü anlamının ne demek olduğunu anlatarak devam etti. Al, aynı zamanda fotoğrafın sanat olup olmadığı tartışmasıyla birlikte her şeyin fotoğraflandığı, görüntünün her yeri kuşattığı gerçekleri üzerinde durdu. Mekanik bir üretim olarak görüntünün yeni bir varlık mertebesi haline gelmesi ve görüntünün sadece fotoğraf, sinema ya da medya alanına sığdırılmayacak bir hüviyete sahip olması çalışmanın dikkat çeken mesajlarıydı.

İstanbul Medipol Üniversitesi, Halkla İlişkiler Bölümü Öğretim Görevlisi Gökhan Şener estetiğin modern bir olgu ve klasik dünyada estetikten bahsetmenin anlamsız olduğu iddialarıyla birlikte estetiğin ortaya çıkma imkânı, estetiğin ve sanatın Batılı ve dolayısıyla felsefi olması gibi hususlara temas ettiği tebliğini “Estetik Çağı: Dünyanın Arzu Nesnesi Haline Getirilmesi ve Sinema” başlığıyla katılımcılara sundu. Şener, çalışmasında estetiği salt güzel üzerine düşünme değil, bir bilgi edinme biçimi olarak ele aldı ve hiçbir şekilde estetiğin İslam dünyasına yakıştırılmayacağını savundu.

“Roma’dan Pentagon’a İletişimin Merkezi Rolü ve İktidar” başlıklı sunum için Muş Alparslan Üniversitesi Gazetecilik Bölümü Arş. Gör. Abdulsamet Günek üçüncü tebliğci olarak söz aldı. İletişim ve enformasyon ağlarının, siyasal ve kültürel egemenliğin önemli araçlarından olduğu hakikatinden yola çıkan Günek, tarihte Roma imparatorluğunun bu bağlamda oluşturduğu mükemmel yol ve haberleşme ağıyla askeri gücünü tahkim etmesinden ve egemenliğini genişleterek bu sistemi ticaret ve ulaşım amaçlı kullanmasından bahsetti. Ardından günümüzün iletişim ve küreselleşme

fenomeni internetin, başlangıçta Amerika Birleşik Devletleri tarafından askeri amaçlar için tasarlanması, sonrasında ise ABD'nin ekonomik ve siyasal gücünün küresel düzlemde derinleşip yayılmasına katkı sunduğunu belirtti. Günek ayrıca enformasyon ve bilgi sistemlerinin ne tür bir askeri, politik, ekonomik ve kültürel etki ortaya çıkardığını Roma İmparatorluğu ve Amerika Birleşik Devletleri örneği üzerinden analiz etti. Marmara Üniversitesi, Sinema Bilim Dalı yüksek lisans öğrencisi Gizem Uyanık ise çalışmaları devam eden tezinin bir parçası olan “Popüler Türk Sinemasında Mutluluk Kavramına Eleştirel Bakış: Gülen Gözler Filmi Üzerine Bir İnceleme” adlı tebliğini mutluluğun ne olduğunu açıklayarak başladı ve mutluluğun sinemayla ilişkisine geçerek devam etti. Mutlu sonu seven seyirciye popüler sinemanın nasıl yaklaştığını incelemeye çalıştığı tebliğinde Uyanık, sinemanın mutluluğu nasıl gösterdiği ve seyirciye bunu nasıl aktardığını ele aldı. Popüler sinemada mutluluk ve mutsuzluğa yol açan sebeplerin neler olduğu üzerinde dururken sinema ve mutluluk ilişkisinin ele alınması bakımından bir ilk olan çalışmasında 1977 yapımı, bir Ertem Eğilmez filmi olan adı geçen yapımdaki bazı kesitleri paylaşarak konuyu tahlil etti.

“Türkiye’de Medya Düzeni” temalı ve H. Ramazan Yılmaz’ın başkanlık yaptığı günün ikinci oturumu (21. Oturum) popüler içerikli ve ilgi çeken sunumların gerçekleştiği bir toplantı oldu. Gazi Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü’nden Arş. Gör. Kamile Elmasoğlu marka farkındalığı oluşturma noktasında önemli bir yere sahip olan reklamlar hakkındaki tebliğini “Televizyon Reklamlarında Kullanılan Marka Kimlik Öğelerinin Marka Farkındalığı Üzerindeki Rolü” ismiyle sundu. Televizyon reklamlarında kullanılan logo, slogan, müzik, karakter, drama ve renk gibi görsel ve işitsel marka kimlik unsurlarının marka farkındalığı üzerinde etkili olup olmadığını incelemeye tabi tutan Elmasoğlu, örnek inceleme alanı olarak Türkiye’de faaliyet gösteren üç GSM operatörlerinden Avea, Turkcell ve Vodafone markalarına yer verdi. Gazi Üniversitesi’nde okuyan öğrencilerden seçilen yetmiş katılımcıya uygulanan anket, çalışmanın pratiğe dair olan bölümüydü. Bulgularını değerlendiren Elmasoğlu, reklamlarda kullanılan marka kimlik öğelerinin marka farkındalığı üzerinde olumlu yönde bir etkide bulunduğunu ortaya koydu. Oturumun ikinci konuşmacısı İstanbul Üniversitesi Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü araştırma görevlilerinden Oğuz Göksu soru cevap kısmında da ilgi çektiği anlaşılan, medyanın

hayati konumunu tetkik ettiği sunumunu, seçim kampanyalarında medyanın, vatandaşların karar verme süreçlerini etkileyecek birincil araç olarak görülmesinden hareket ederek “2014 Cumhurbaşkanlığı Seçim Sürecinde Medyanın Adayların Seçim Kampanyalarındaki Stratejik Konumu” başlığı altında gerçekleştirdi. Türkiye’de ilk kez cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği 10 Ağustos 2014 cumhurbaşkanlığı seçimini bu bağlamda inceleyen Göksu, cumhurbaşkanı adaylarının geleneksel medyayı ve yeni medyayı nasıl kullandığı üzerinde durdu. Söz konusu seçimin geleneksel medyadan ve yeni medyadan günlük takip edilerek gözleme dayalı analizlerin gerçekleştirildiği çalışmada adayların seçim kampanyaları slogan, logo, seçim müzikleri, siyasal reklamlar çerçevesinde incelendi. Ulaşılan bilgiler Medya Takip Merkezi’nin Wall Street Journal Türkiye için yaptığı cumhurbaşkanı adaylarının medyadaki temsillerini içeren araştırmanın sayısal verileriyle zenginleştirildi.

Oturumun üçüncü tebliğcisi Erciyes Üniversitesi Din Sosyolojisi Bilim Dalı’nda yüksek lisansını yapan İbrahim Halil Köprübaşı’nın takdim ettiği “ ‘Eski’ ve ‘Yeni’ Türkiye’de İktidar-Medya İlişkileri: Dersim ve Roboskî Katliamları Karşısında Medyanın Tutumu” tebliği de son derece ilgi çeken bir sunumdu. Öncelikle “Kemalist”/“Eski Türkiye” yönetimi devrinde gerçekleşmiş olan Dersim (Tunceli) Katliamı ile “Muhafazakar”/“Yeni Türkiye” yönetimi zamanında gerçekleşmiş olan Roboskî (Uludere) Katliamı’nın dönemin hükümetlerine yakın olan medya tarafından nasıl haberleştirildiğini karşılaştırıldı. Sonrasında ise medyanın her iki dönemde iktidar ile nasıl bir ilişki içinde olduğuna odaklanılan tebliğde, dünden bugüne medya-iktidar ilişkilerinde değişen ve değişmeyen noktalarının olup olmadığı ve bu durumların neler olduğu açıklanmaya çalışıldı. Dördüncü sırada Akdeniz Üniversitesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Ana Bilim Dalı’nda yüksek lisans öğrencisi olan Murat Birol “Türkiye’de Televizyon ve Reklam: 2011 Yılında En Fazla “Beğenilen”, “Hatırlanan” ve “Konuşulan” Reklam Metinlerindeki İdeolojik Sunumların Çözümlemesi” başlığını taşıyan renkli sunumunda Türkiye’de 2011 yılında yayınlanan televizyon reklamlarından örnekler vererek arka planda yer alan ekonomik ve politik unsurlara değindi. Birol, reklam metinlerinin ideolojik yeniden üretimi destekleyici birtakım özellikler gösterdiği tespitiyle tebliğini sonlandırdı.

Günün üçüncü oturumu (25. Oturum) “Mimarlık Düşüncesi ve Tarihi” Arş. Gör. Yunus Çolak riyasetinde gerçekleşti. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sanat Tarih Bölümü’nden Dr. Berrin Akın, “Bir Kentin Kimliği ‘Ayvalık Zeytinyağı ve Sabun Fabrikaları’ ” isimli tebliğine Ayvalık’ın tarihi hakkında bilgi vererek başladı. Akın, fabrikaların, kentin ekonomik tarihinde önemli yer tutan ve aynı zamanda Endüstri Devrimi sonrası inşaat tekniği ve malzeme sektöründeki gelişmelerin şekillendirdiği yeni bir yapı türü olarak kent mimarisine yerleştiğini ve yerleşimin bugünkü silüetine hâkim mimari yapılar olma özelliğini sürdürdüğünü söyledi. Akın, kullandığı örnekten hareketle de fabrikaların, sanat tarihi disiplini içinde değerlendirilebilecek mimari içerikleriyle, Osmanlı Endüstri Mirası’nın Batı Anadolu örneklerinin zenginleşmesine katkı sağlayabilecek nitelikte olduğunu vurguladı. İstanbul Teknik Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlaması Bölümü’nde Arş Gör. Ahmet Baş, doktora döneminde gerçekleştirdiği projesini “İstanbul’da Planlanan Yeni Yerleşim Alanlarının Ulaşım Yönünden Mekânsal Etkilerinin İncelenmesi: Kayabaşı Yerleşim Alanı” başlığıyla katılımcılara tebliğ etti. Baş, Kayaşehir’in nasıl ortaya çıktığı, burada yapılan analiz çalışmaları ve analizlerin değerlendirmelerinden bahsettiği tebliğinde öncelikle İstanbul’un yaşadığı kırılmalardan belki de en önemlisi olan nüfus faktörü hakkında bilgi verdi. Bu bağlamda Baş İstanbul’da, barınma sorununa çözüm üretmek amacıyla yeni yerleşim alanlarının inşa edilmesi çerçevesinde Başakşehir’de çeşitli toplu konut uygulamaları yapıldığını zikretti. Baş, son olarak veri, analiz ve istatistiklerle genelde ulaşım ve yolculuk meseleleri yönünden Kayaşehir’de yapılan toplu konut uygulaması çalışmalarının İstanbul’a etkilerini de irdeledi.

İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Bölümü Arş. Gör. Tuba Sarı “Sürekliliğin ve Değişimin Arakesitinde Mimarlık Yapmak: Şehr-i İstanbul’da Üç Yapısal Yaklaşım Süreci” isimli tebliğini, döneminde oldukça etki bırakmış Site Mimarlık (Doğan Tekeli, Sami Sisa ve Metin Hepgüler) bürosu tasarımı İstanbul Manifaturacılar Çarşısı (1959), Sabah-Atv’nin Nişantaşı’ndaki eski basın-yayın tesisleri ve Santral İstanbul eski adıyla Silahtarağa Elektrik Santrali yapıları üzerinde durarak gerçekleştirdi. Sarı, fotoğraflar eşliğinde yaptığı sunumunda geçmişin güncelliğini devam ettirmede çağdaş tasarım anlayışının nasıl bir yol izleyebileceğini üç farklı yapısal süreç aracılığıyla okumaya çalıştı ve mimari miras ile çağdaş tasarım arasındaki ilişkiye vurgu yaptı. Düzce

Üniversitesi, Peyzaj Mimarlığı Bölümü'nden Arş. Gör. Sertaç Kaya “Tarihe Not Düşülmüş Bir Kent Parkı: Güvenpark” adlı tebliğine kentlerin ihtiyaçları ve kente hem ekolojik hem de ekonomik anlamda katkı sağlayan yeşil alanların öneminden bahsederek başladı. Yeşil alanların en temel elemanlarından kent parkları ve daha özelde Güvenpark, tebliğin çerçevesini oluşturdu. Kaya, kent parklarının kent dokusundaki yerini, Güvenpark'ın kent parkı, kent kimliği, kültür ve tarih simgesi olarak önemini anlattı ve mekânsal politikalar çerçevesinde değerlendirmelerde bulundu. Oturumun son tebliğcisi Gazi Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü'nde yüksek şehir plancısı olan Selda Gülcan Ünal “Kentsel Kamusal Mekânların Dönüşümü: Ankara Atatürk Bulvarı” ismiyle sunduğu tebliğinin yüksek lisans çalışmasının bir kısmını oluşturduğunu ifade etti. Kentsel kamusal mekânın tanımıyla başlayan sunum Atatürk Bulvarı'nın dönüşümüyle devam etti. Oturumdaki diğer bütün tebliğlerde olduğu gibi fotoğraf ve haritaların bolca kullanıldığı sunumda kamusal mekânların zaman içinde kullanım şeklinin ve anlamının değiştiği ve Ankara'nın kimliğini oluşturan belleklere kazınmış mekânların silindiği ve yok olduğu mesajı verilmeye çalışıldı.

I. Salon'daki günün ve kongrenin son oturumu (29. Oturum) “İLEM Lisans Oturumu-2” başlığıyla ve Arş. Gör. Abdulkadir Macit başkanlığında İLEM kademe öğrencilerinin tebliğci olarak yer aldığı özel oturum halinde beş tebliğle gerçekleştirildi. İlk olarak Marmara Üniversitesi İlahiyat Öğrencisi Rumeysa Nurdan Akyüz doğu ile batı arasında bir köprü vazifesi gören Endülüs'e ve buradaki ilmi etkileşime dikkat çekmeye çalıştığı “Endülüs Medeniyetindeki Tercüme Faaliyetleri ve Ortaçağ Avrupası'na Etkileri” başlıklı tebliğini sundu. Medeniyetlerin birbirleriyle olan etkileşimin kaçınılmaz olduğunu ifade eden Akyüz, bunun özellikle tercüme yoluyla gerçekleştiğini vurguladı. İslam dünyasında kaleme alınan eserlerin Avrupa'ya intikal edişindeki faktörler üzerinde durulduktan sonra özellikle XI. yüzyılın sonu XII. yüzyılın başında Latince, İspanyolca gibi dillerde artan tercüme faaliyetleriyle birlikte Avrupa'nın, bu zengin ilmî birikimi kendi literatürüne aktarmaya başladığı zikredildi. Akyüz tebliğin genelinde XI. ve XII. yüzyıl Avrupa'sından ve Endülüs'ün Avrupa'daki öneminden, Tuleytula'da yapılan tercüme faaliyetlerinden bahsetti ve söz konusu bilimsel faaliyetlerin Avrupa'ya etkileri üzerinde durdu. Marmara Üniversitesi,

Aktüerya Bölümü mezunu Seyhan Özkan insanın iktisadi davranışlarını açıklamada kullanılan teorilerden olan ve insanın istek/arzularının tatmin edilmesi sonucu ortaya çıkan maksimum fayda anlayışı çerçevesinde “İktisatta Fayda ve İhtiyaç Kavramının Toplumsal Refah Üzerindeki Etkisi” konusunu inceledi. Fayda anlayışının negatif yönlerine değinen Özkan, ana akım iktisattaki fayda kavramının metodolojisini ele alarak sosyal refah, iktisadi denge ve tüketici davranışları etrafındaki etkilerine yer verdi. Özkan tebliğin sonunda da birey ve toplumun iktisadi refahı elde etmek için, faydanın maksimize edilmesi anlayışı yerine ihtiyaç temelli anlayışın yerleşmesinin daha anlamlı olduğunu ve bu anlayışın iktisadi dengenin kurulmasındaki rolünün önemini vurguladı.

İstanbul Şehir Üniversitesi, Siyaset Bilimi öğrencisi Şule Yıldırım ise “İslami Feminizm: Kimliğin İdeolojiye Eklemlenmesi” tebliğini sundu. Yıldırım, hem İslam’ın çizgisi içinden hem de feminizmin penceresinden bir duruşun benimsendiği zamanı tasavvur ederek İslami feminizm kavramının aidiyetini ele aldı. Şule Yıldırım tebliğinin devamında kimliğin oluşumunda din ve cinsiyetin etkisi, ideolojinin kimlikle yeniden yapılanması ve İslami feminizm konusu tartıştı.

İstanbul Şehir Üniversitesi, Kamu Hukuku’nda yüksek lisans öğrencisi Nurefşan Torunoğlu son zamanda içerisinde bulunduğumuz bir konuyu “Uluslararası Korumada Suriyeliler” başlığıyla sundu. Türkiye, göç hukukuna ilişkin konuyu AB uyum yasaları çerçevesinde ele alarak kanuni düzenlemeye kavuşturduğundan Torunoğlu, bu yeni yasal düzenlemeleri ve mahkeme kararlarını dikkate alarak Türkiye’deki Suriyeliler için uluslararası koruma biçimlerini ve uluslararası koruma konusu olan geri göndermeme ilkesini tebliğinde işledi ve bu çerçevede ele alınması gereken bir takım sorunlara işaret etti. Torunoğlu Suriye’de düzenin ileriki dönemlerde sağlanamaması halinde bunun Türkiye için yeni sorun ve problemleri doğuracağı öngörüsünden hareketle söz konusu hukuki statünün ve korumanın ortaya çıkaracağı sorunları tartıştı. Son olarak Hatice Haskul “Türk Romanının Doğuşu” isimli tebliğini Türk romanının taklit ürünü olduğu iddiasını nakzetmek gayesiyle katılımcılara sundu ve meseleye nasıl bakabileceğimize dair fikirler öne sürdü. Türk romanının ortaya çıkışının on dokuzuncu yüzyıl sonlarına denk geldiğini belirten Haskul, ilk Türk romanının yazıldığı dönemde edebiyatın batı

etkisinde kaldığı inancının yaygınlığı sebebiyle farklı isimlendirmeler aldığını söyledi. Türk romanına dair eleştirilere epey yer veren Haskul'a göre indirgemeci bakış açısının terk edilmesi gerekmektedir ve iddiaların aksine Tanzimat romanı Osmanlı ile beraber evrenselleşme sürecinin özgün bir boyutunu vurgulamaktadır. Üstelik bu süreç içerisinde dünya edebiyatında ilk kez kullanılmış teknikler de mevcuttur. Gerek oturumun sonunda gerekse tebliğlerin hemen arkasında yer alan yorum, soru, eleştiri ve katkılar çalışmalardan elde edilecek istifade derecesini artırdı ve sunumların daha faydalı geçmesini sağladı.

II. Salonda Gerçekleşen Oturumlar

Kongrenin ikinci salonunda edebiyat, İslam felsefesi, sosyoloji, din sosyolojisi alanlarına dair oturumlar yapıldı. 15 Mayıs Cuma günü ikinci salonda düzenlenen ilk oturum (2. Oturum) Yrd. Doç. Dr. Berat Açıl'ın başkanlığında başladı. Çağdaş Türk Edebiyatı'na ayrılan oturumun ilk konuşmacısı Asiye Çığrı Yıldırım'ın "Hasan Ali Toptaş'ın 'Uykuların Doğusu' Romanında Pastiş Unsuru" ile ilgili bildirisinin ardından Kübra Çelebi "Leyla Erbil'in 'Tuhaf Bir Kadın' Romanında Sosyalizm ve Gelenek Arasında Sıkışmış Bir Kadın: 'Nermin'" hakkında konuştu. Oturumun bir diğer konuşmacısı Nesrin Aydın Satar; "İslam ve Edebiyat: Kavramsal Tartışmalar Bağlamında Yeni Bir Çerçeve Denemesi" ile ilgili bildirisinde modern ve yeni kavramlarının İslâm ile kullanılmasının ne kadar doğru olduğunu sorguladı. Selçuk Atay ise; "Metafordan Üslûba Yalnız Bir Roman: Aynadaki Yalan" adlı bildirisinde Necip Fazıl'ın roman tekniğine oturttuğu tek romanının Aynadaki Yalan olduğunu vurguladı. Oturum Selma İnalkaç'ın, "Sait Faik Abasıyanık'ın "Lüzumsuz Adam" Adlı Hikayesini Yapısalcı Bir Yaklaşımla Anlamlandırma Denemesi" hakkındaki bildirisi ile sona erdi.

Salonun ikinci oturumu (6. oturum) Prof. Dr. Bilal Kemikli'nin başkanlığında gerçekleşti. Klasik Türk Edebiyatı konulu oturum; Cevat Sucu'nun "İmparatorluk, Şair ve Şehir: 16. Yüzyıl Osmanlı Dünyasında Şehrengizler" başlıklı bildirisi ile başladı. Sucu; edebî türler üzerinden dönemin zihnî yapısını irdeledi. Ardından Hümeysra Mermer, "Muhammed Vefâ Efendi ve Bir Na'tı Üzerine Şerh Denemesi" isimli tebliğini

sundu. Mermer, Muhammed Vefâ Efendi'nin hayatı, eserleri ve özellikle Nüzhetü'l İhvan isimli eseri hakkında bilgi verdikten sonra Nüzhetü'l- İhvan'da geçen bir tahmis na'tı klasik yöntem ile şerh etti. Daha sonraki tebliğ Oğuz Yılmaz'a aitti. "Türk İslam Edebiyatında Manzûm Tecvîdler" ile ilgili bildirisinde Yılmaz, manzum tecvîdlerin yazılma sebeplerine değindi. Ve tecvîdin gayesinin "Kur'ân'ı tertîl üzere oku." emrini hayata geçirmek olduğunu belirtti. Oturumun son konuşmacısı Zehra Öztürk ise, "Necâtî Bey Divânı'nda "Şiir" ve "Şair" in Vasıfları" isimli tebliğinde Necâtî Bey'in Dîvânı'ndaki şiir ve şâir hakkındaki beyitleri açıkladı. Ayrıca tebliğde Necâtî Bey'in şiirdeki maharetini, kendisini övdüğü dikkat çekici beyitler de açıklandı. Salondakiler tarafından da ilgi ile takip edilen oturum; Prof. Dr. Bilal Kemikli'nin edebiyatın lâf-ı güzâf olmadığını belirten yorumuyla tamamlandı.

"İslam Felsefesi-1" başlıklı üçüncü oturumun (10. Oturum) başkanlığını Doç. Dr. Cüneyt Kaya yürüttü. İlk konuşmacı Melek Yıldız Güneş "Darülfünun'da Ahlâk Dersleri ve Temayülleri" başlıklı bildirisini ile modern döneme geçiş sürecindeki eğitim anlayışı ve dönemin eğitim kurumlarında verilen ahlâk dersleri ile hedeflerin neler olduğundan bahsetti. Mervenur Yılmaz'ın "İbn Sina Felsefesinde Bilginin Kategorisi Problemi" ve Kutlu Okan'ın "Husulî İle Huzurî Bilgi Arasında: Ebu'l-Berekât El-Bağdadî'nin Epistemolojisi ve İbn Sînâ Eleştirileri" başlıklı tebliğleriyle devam eden oturum; Mesut Emir'in "Tehafüt Geleneği Bağlamında Abdülhakim es-Siyâlkûtî'nin 'fi'l ilm'l-ilâhi' Adlı Risalesi Üzerine bir Tahlil Denemesi" adlı bildirisini ile sona erdi.

"Türkiye'de Sosyoloji" başlıklı son oturum (14. Oturum) Yrd. Doç. Dr. Gökhan Göktür'ün başkanlığında gerçekleşti. Güncel meselelere de değinilmesi açısından oldukça dikkat çeken bu oturum; Bahattin Cizreli'nin "Türkiye'de Çağdaşlaşma Ekseninde Başörtüsü" başlıklı bildirisini ile başladı. Oturum; Yusuf Ekinci'nin "Türkiye'de İslamî Hareketlerin Yeni Muhalif Halleri: Anti-Kapitalist Müslüman Hareketler Örneği"; Hasan Biçim'in "Emil Durkheim'in Mücadelesi: Bireysel Olmayan Bir Toplum Bilim Nasıl Oluşturulur?"; Suat Alan'ın "Türk Sosyoloji Tarihinde İstanbul Ekolü" başlıklı bildirisini ile devam etti. Oturumun son konuşmacısı Cemile Günaşık ise; "Sosyoloji Anabilim Dalında Lisansüstü Görünümler: 1980 Sonrası Dönemden

Günümüze Sosyoloji Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Sistematiik Analizi” isimli bildirisini ile bu alanda çalışılmış tezleri inceleyerek genel bir portre çizdi.

16 Mayıs Cumartesi günü Güzel Sanatlar Fakültesi II. Salon’da Din sosyolojisine ayrılan ilk oturum (18. Oturum) Yrd. Doç. Dr. Ümit Aktı’nın başkanlığında başladı. Oturumun ilk konuşmacısı Hasan Kafalı “Yoksullukla Mücadelede Bir Örnek Dini Kurum Olarak ‘Kütahya Meydan Aşevi’ Örneği” adlı bildirisinde dînî yardım kurumlarının bir nevî koruyucu hekimlik görevini de üstlendiğinin altını çizdi. Mustafa Derviş Dereli’nin “Dinin Krizinden Sekülerizmin Krizine: Peter L. Berger’in Din Fenomenine Yaklaşımı” başlıklı sunumunun ardından Vefa Adıgüzel; “Din-Siyaset İlişkisinin Sosyolojik Bir Analizi: Şerif Mardin Örneği” başlıklı bildirisinde marifetullah içindeki muhabbetin yakalandığında din sosyolojisi yapılmış olunacağını belirtti. Oturum, Filiz Orhan’ın “Ergenlerin Toplumsallaşmasına Dinin Etkisi: Sosyal Öğrenme Kuramı Açısından Bir Değerlendirme” adlı bildirisini ile son buldu.

Gündelik hayatın sosyolojisi ile ilgili olan günün ikinci oturumu (22. Oturum) Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın’ın başkanlığında gerçekleşti. Sevgi Kavut’un “Çocuğun Kişilerarası İletişim Becerilerinin Geliştirilmesinde Ailenin Rolü” başlıklı bildirisini ile başlayan oturum, Hatice Oğuz’un “Duygusal Emek İstihdamının Sosyolojik Özellikleri: Antalya-Isparta-Burdur Uygulaması” adlı bildirisini ile devam etti. Bir diğer konuşmacı Betül Ok ise; Ankara’daki Hacı Bayram Velî camisi üzerinde yaptığı değerlendirmelerden oluşan “Gündelik Hayatta Caminin Yeri” başlıklı bildirisini sundu. Rumeysa Çavuş’un iştirak edemediği oturumun son konuşmacısı Bilal Can “Kapitalist Evrede Mekân ve Mekânın Anlamının İncitilmesi” başlıklı bildirisinde kent ve şehir ayrımına değinirken kentlerde değerlerin yitirildiğini vurguladı.

“İslam Felsefesi-2” başlıklı oturumun (26. Oturum) başkanlığını Yrd. Doç. Dr. Ömer Faruk Erdoğan yaptı. Mirpenç Akşit’in “Farabi’de Mantığın Gerekliliği Üzerine Bir Değerlendirme” bildirisini ile başlayıp Rıza Tevfik Kalyoncu’nun “İbn Haldun’un Nefs Anlayışına Bir Nazar” adlı bildirisini ile devam eden oturumda Emine Taşçı “Osmanlı Düşünürlerinden İbn Sina Şarihi Hadimi ve İhlas Suresi Haşiyesi”; Nur Belek

ise “Hilmi Ziya Ülken ve Henry Corbin’in İslam Felsefesi Anlayışlarının Değerlendirilmesi” başlıklı bildirimlerini sundu.

İkinci salonun “Çağdaş Felsefe” başlıklı son oturumu (30. Oturum) Arş. Gör. Mehmet Zahit Tiryaki’nin başkanlığında gerçekleşti. Oturum, ilgi çekici ve doyurucu bilgilere sahipti. Khayyam Jalilzade’nin “Heidegger Düşüncesinin Dinî Arka Planı” başlıklı bildirisinden sonra Merve Koyuncu, “Çağdaş Zihin Felsefesinde Yapay Zekâ Tartışmaları-Turing Testi ve Yansımaları-” başlıklı bildirisini sundu. Şema ve güncelleştirilen örnekleriyle dikkat çeken Koyuncu’nun sunumun ardından oturum; Nesrin Bağcı’nın “Tanrı’dan Bağımsız Bir Ahlakın İmkânı ve Olgu-Değer Problemi” ve Sema Cevirici’nin “Modern Düşüncede Temsil Fikri” bildirimleri ile son buldu.

III. Salonda Gerçekleşen Oturumlar

Türkiye Lisans Üstü Çalışmalar Kongresi’nin III. salonunda Temel İslâm Bilimleri çatısı altında Fıkıh, Hadis, Dinler Tarihi, Mezhepler Tarihi, Kelâm, Tasavvuf ve Tefsir alanlarında çeşitli oturumlar gerçekleştirildi. Kongre’nin ilk oturumu (3. Oturum) 15 Mayıs Cuma günü “Fıkıhî Birikimler ve Güncelliği” başlığı altında Yrd. Doç. Dr. Necmettin Kızılkaya’nın başkanlığında icra edildi. Söz konusu oturumun ilk konuşmacısı olarak Mustafa Ateş, “Bursa İnebey Yazma Eserler Kütüphanesi’nde Bulunan Fıkıh Usûlü Eserleri Üzerine Bir Değerlendirme” isimli tebliği ile Osmanlı Devleti’nin ilk Başkenti olarak bir ilim merkezi konumunda bulunan Bursa’nın, geçmişten günümüze miras bırakılan ve bir kısmı halen matbu olmamakla birlikte, diğer bir kısmının da ünik nüsha olup keşfedilmek üzere bekleyen pek çok yazma esere ev sahipliği yapan bir ilim şehri olduğuna dikkat çekti. Oturumun ikinci konuşmacısı “ Üç Asır Üç Mezhep: İslâm’ın İlk Dönemlerinde Âkile Sisteminin Dönüşümü” başlığı ile tebliğde bulunan Hüseyin Örs oldu. Örs, bu tebliğinde hata sonucu öldürme ve yaralanmalarda maktulün ailesine ödenecek olan diyeti, âkile adı verilen topluluğun üstlendiğine ve bu uygulamanın İslâm’dan önce var olduğu gibi İslâm’dan sonra da devam eden kabile kökenli bir kurum olduğuna işaret etti. Aynı oturumun üçüncü konuşmacısı ise “Afganistan’da İslâm Ceza Hukuku’nun Kanunlaştırılması” başlığı temelinde Afganistan topraklarında VII. asırdan sonra İslâm’ın yayılması ile eski

dinlerin hukukunun yerini İslâm Hukuku'nun aldığını ve bölgedeki kanunlaştırma çalışmalarının 1976 yılına kadar yüzeysel kaldığını ifade eden Mehtarkhan Khwajamir oldu. İlk oturumun son tebliğini sunan Tuba Hacer Korkmaz “Renk ve Fikhî Hükümlere Tesiri” konusu ile renk olgusuna fikhî perspektiften yaklaşarak rengin fikhî hükümlerdeki mahiyetine dair bakış açısı kazandırdı.

Prof. Dr. Halis Aydemir başkanlığında gerçekleştirilen ikinci oturumu (7. Oturum) oluşturan Hadis (Mana ile Rivayet) konusu altında icra edilen tebliğlerin ilki Fatma Betül Altıntaş'ın sunduğu “Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA) Üzerinde Hadis Merkezli Eleştirel Bir Okuma” başlığını taşıyan tebliği oldu. 1988 yılında başlayıp 2014 yılında 44 cilt halinde yayımı tamamlanan bu ansiklopediye eleştirel bir bakış açısı ise yaklaşan Altıntaş, Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi'nde bütün üstünlük ve yetkinliklerine rağmen zaman zaman yanlışlıklar ve giderilmesi halinde daha profesyonel olacağına inandığı birtakım eksikliklerin bulunduğunu ifade ederek 44 cilt içerisinde hadis muhtevalı 1540 maddeyi kritize etti. Ardından “Hz. Peygamber'in Vefatından Sonra Ehl-i Beyt ve Sahabe İlişkileri” isimli tebliğin sahibi olan Ayşenur Duman, bu sunumuyla Ehl-i beyt ve sahâbe arasındaki sosyal ilişkileri ve hadis-rivâyet ilişkilerini ele alarak, siyasi alandaki ihtilafların iki taraf arasındaki dostluğa hâlel getirmediğini hatta İslâm'ı yaymak için iki grubun birlikte hareket ettiğini dile getirdi. Ayşenur Duman, Hz. Peygamber'in (s.a.v.) vefatından sonra iki taraf arasındaki ilişkiler bağlamında Şîa'nın ileri sürdüğü iddialara da birtakım cevaplar verdi. Oturumun üçüncü konuşmasını yapan Hayriye Betül Özcan, “Memlûkler Dönemi'nde Hanımlar ve Sehâvî'nin Hanım Hocaları” isimli tebliği ile IX. Asrın büyük hadis âlimlerinden olan Sehâvî'nin gerek icazet gerekse icazet dışında bir yolla kendisinden hadis aldığı hanım hocalarının tespit edildiğini ifade ederek Memlûkler Dönemi'nde kadınların sosyal ve ilmî hayat içerisindeki konumu hakkında bilgi verdi. Oturumun son konuşmacısı ise, sünnetin farklı açılardan çeşitlerinin incelendiği ve bu bağlamda revatib sünnetlerin önemini izhar eden “Revatib Sünnetlerin Dayanakları” başlıklı tebliği ile Şeymanur Keçeli oldu.

“Fikhî Birikimler ve Güncelliği” konulu üçüncü oturum (11. Oturum), Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kelebek'in başkanlığında kongrenin birinci oturumunda olduğu gibi

dört tebliğin sunumuyla gerçekleşmiş oldu. Ayşe Koç tarafından sunulan “Mehrin Nikâh Akdine Tesiri” başlıklı ilk tebliğde sözlük anlamlarına da değinilen mehrin, nikâh akdinde erkeğin kadına verdiği kıymeti ifade eden bir mal olduğu ve nikâh akdinin tamamlanmasıyla kadının buna hak kazandığı ifade edilerek dört fıkıh mezhebinin bu konudaki görüşleri dile getirildi. İkinci olarak “Enflasyon Ortamında Karz (Borç) Akitlerinin Riba Bağlamında Değerlendirilmesi” başlığı altında karz akitlerinin enflasyon ortamında gerçekleşmesi durumunda, enflasyon farkının alınmış borca eklenmesinin, Kur’ân’ın yasakladığı riba kapsamına dâhil olup olmadığını araştıran Esmâ Çubukçu, paraların alım güçlerine göre değerlendirildiğini açıklayarak enflasyon fazlalığının riba kapsamına girmediğini ifade etti. “Dil ve Usul Arasında Mefhûm-ı Muhâlefet (İbn-i Hazm’ın Mefhûm-ı Muhâlefeti Reddi Bağlamında Bir İnceleme)” konusu ile üçüncü tebliğin sahibi olan Yakup Kara, “hücciyet” konusunda İslâm bilginleri tarafından farklı görüşlerin ileri sürüldüğü mefhûm-ı muhâlefet’i İbn-i Hazm perspektifi ile ele alarak, onun bu kavramı reddetmesinin gerekçesi olarak dinin tamamlanmışlığı ve her meselenin Kur’ân ve Sünnet ışığında açıklanmışlığı olabileceğini ifade etti. Fıkıh konulu oturumun son konuşmacısı ise “İslâmî Bir Sigorta Deneyimi Olarak Tekâfûl” konusuyla ekonomik hayatta kaçınılmaz olan risk faktörünü en aza indirgeyerek İslâm kaidelerine ters düşmeyecek bir kurum ortaya koymak amacıyla kurulan “tekâfûl” şirketinin, sigortada olduğu gibi bir risk transferini değil, aksine risk paylaşımını esas alan bir yardımlaşma kurumu olduğuna işaret eden Mervan Selçuk oldu.

Kongrenin ilk gününün son oturumunu (15. Oturum) teşkil eden “Dinler Tarihi” konulu tebliğler, oturum başkanlığı konumunda bulunan Yrd. Doç. Dr. Ahmet Türkan’ın girizgâhıyla başladı. Oturumun ilk konuşmasını yapan Emine Battal “Yeni Dini Hareketler ve Şiddet” konulu tebliği ile zaman zaman büyük yankı uyandıran şiddetli eylemler vasıtasıyla gündeme gelen Yeni Dini Hareketler ile şiddet arasındaki ilişkiyi bazı önemli hareketler örneğinde ele alarak bu grupları şiddete iten apokaliptik inanç ve karizmatik liderlik faktörlerini ele aldı. Bir sonraki tebliğin sahibi olan Mehmet Kalkan “Türkiye’de Dinler Tarihi Çalışmaları (Yüksek Lisans ve Doktora Tezleri) İstatiksel Analiz” konulu tebliğinde 1959-2013 yılları arasında Dünya Dinleri hakkında tamamlanmış yüksek lisans ve doktora tezlerini istatistiksel olarak ele aldı ve

yapılması düşünülen çalışmalarda dikkate alınabilecek hususları dile getirdi. Sonrasında Nagehan Zeynep Ceylanlar “Katolik Rahibelerin Manastır Tecrübesi: İtalya’da Karmelit Tarikatı Örneği” başlığını taşıyan sunumuyla, kişinin kendi benliğinden vazgeçerek girmiş olduğu manastır hayatı içerisinde Tanrı’ya adanmış bir benlik doğrultusunda mistik birliğe ulaşma çabasında olan Karmelit Tarikatı rahibelerinin “Azize Terasa” adlı manastırında altı aylık yaşantısı sürecindeki izlenimlerini paylaştı. İlk günün son konuşmacısı ise “Moses Mendelsshon ve Yahudi Modernizasyonu” ismini taşıyan sunumu ile Seda Özmen oldu. Özmen bu sunumuyla, Modern Avrupa’ya dâhil olmak isteyen Yahudilerin, Alman Yahudi Filozof Moses Mendelsshon öncülüğünde, değişime direnen dini geleneği ve otoriteyi eleştirerek reformlarla uyumlu bir Yahudilik anlayışı ortaya koymaya çalıştıklarını ifade etti.

IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, dört ayrı salonda gerçekleştirdiği farklı alanlara ait 19 oturumun ardından 16 Mayıs Cumartesi günü de aynı salonlarda yeni nesil akademisyenlerin tebliğlerine ev sahipliği yaptı. III. salondaki tebliğlerin ilk oturumu (19. Oturum) “İslâm Mezhepleri ve Güncel Meseleler” başlığı altında Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel’in oturum başkanlığında gerçekleşti. “Büyük Selçuklu Sultanı Tuğrul Bey Döneminde Mu’tezile” isimli ilk tebliğin sahibi Abdullah Ömer Yavuz, devlet stratejisinin bir gereği olarak değerlendirilmesi gerekliliğini ifade ettiği Mutezile düşüncesinin, devlet destekli olarak ön plana çıktığını söylerken, Tuğrul Bey döneminde güç sahibi haline getirilen Mutezile’nin sosyo-kültürel ve sosyo-politik arka planlarını da ortaya koydu. Ardından “Haşviyye Fırkası” isimli tebliği ile İsa Koç, h. II. asırda ortaya çıkan “Haşviyye” kavramının, fırkanın müntesiplerince değil, muhalifleri tarafından küçük düşürmek amacıyla verilen bir isim olduğunu vurguladı. Koç ayrıca bu kavramın daha sonraki dönemlerde tarih sahnesinden silindiğine ve günümüzde herhangi bir topluluk için kullanılmamakla birlikte olaylara yaklaşım tarzı olarak bazı mezheplerin içerisinde görülebilen bir zihniyet olduğuna dikkat çekti. Nesîmî’nin mesajlarını bütün insanlığın anlaması gerektiği düşüncesinde olduğunu ifade eden Samet Karahüseyin, “Bektaşîlik Geleneğine Hurufî Bir Dokunuş: Nesîmî Örneği” adını taşıyan sunumunda Bektaşîliğin yaygın olduğu çevrelerde tanınan Nesîmî açısından Hurufî etkiyi ele aldı.

Yrd. Doç. Dr. Asiye Tıǧlı'nın oturma başkanlığını üstlendiği “Kelâm” konulu ikinci oturumda (23. Oturma) ilk tebliği sunan Büşra Nur Hatipoğlu, “Epistemolojik Açıdan Gazzâlî'de Havâtır Kavramı” başlıklı tebliğinde, ilk defa Mu'tezilî düşünür Nazzâm tarafından ortaya atılan “hâtır” kavramını tasavvufî bakış açısıyla ele alan Gazzâlî'nin, biri iyiliğe teşvik eden diğeri ise kötülüğe yönlendiren olmak üzere iki çeşit havâtır'dan bahsettiğini ifade etti. Oturumdaki ikinci konuşmacı “XX. Yüzyılın Yetiştirdiği Bir İslâm Âlimi Olarak Muhammed Hamidullah ve Din Anlayışı” isimli tebliğin sahibi Sevim Uluhan, Doğu ve Batı'yı doğru okumaya çalışarak kendi perspektifinden çözümler üretmeye çalışan Hamidullah'ın yaşadığı dönemde, hayatına dair yazılı eser bırakmadığını ve bu durumun kendisinin hayatı ve din anlayışını anlamayı zorlaştırdığını ifade etti. Yasemin Holoğlu ise “Câhız'da Tabiat Felsefesi” başlığı altında İslâm akidesini teyid etmede tabiata önemli bir misyon yükleyen Câhız'ın, eşyadaki tabiatı nefyetmenin, ilahî beyanı nefyetmek anlamına geleceğini savunduğunu ve fizik-metafizik arasındaki ilişkiyi eleştirel bir şekilde kurduğunu ifade etmesinin yanı sıra Câhız'ın, âlemdeki hadiselerin düzenini tabiat kanunları olarak isimlendirdiği bilgisini verdi. Oturumun son konuşmacısı olan Ziya Erdinç, “Teşekkür Dönemi Kelâm Kaynaklarında Zâtî Sıfatların Tespiti ve Sayısı” konusuyla, ilk dönemlerde zâtî sıfatların herhangi bir sayıyla sınırlandırılmadığını ve bu sıfatların genel ilkelerle tespit edildiğini, dolayısıyla da ilkeler farklı olunca ekollerin kabul ettiği zâtî sıfatların da farklılaştığını açıkladı.

Tasavvuf konulu tebliğlerin oturma (27. Oturma) başkanlığını yapan Öğr. Gör. Abdullah Çakır'ın kısa girizgâhı akabinde başlayan sunumlardan ilki Musa Elmas'a ait olan “Câhiliye Şiirinin Gerçekliği Üzerine: İntihal” başlığını taşıyan tebliğ oldu. Elmas bu tebliğinde, câhiliye şiirinin İslâmî dönemde birtakım sâiklerle uydurulduğu iddiasını ortaya atan bazı modern dönem bilim adamlarına câhiliye şiirinin gerçekliğini açıklamayı hedef aldı. İkinci olarak “Sembolizm ve Mitoloji Bağlamında Tasavvuf Kültüründe Hırka, Alem ve Seccade” isimli tebliği ile; hırka, alem ve seccade gibi nesnelerin, tarikatların ontolojik ve epistemolojik bazı ilke ve inançlarının anlaşılmasında figüratif birer unsur olarak değerlendirilmesi gerektiğini ifade eden Güldane Gündüzöz, söz konusu figürler çevresinde kurulmuş sembolik dilin çözümlenmesinin, tasavvuf düşüncesinin ve sufi dilinin anlaşılmasında önemli bir

zemin teşkil ettiğini vurguladı. Akabinde Yusuf Bilal Kara'ya ait "Mi'racın Tasavvufi Boyutu" isimli tebliğin özeti, Bilal Kara kongreye katılmadığından oturum başkanlığını icra eden Öğr. Gör. Abdullah Çakır tarafından okundu. Tebliğin konusu; sufiler'in yaklaşımında mürid-mürşid ilişkisi, seyr-u sülûk ve bazı hal ve makamlarla ilişkilendirerek açıklanması ile varlık bulan mi'rac kavramı idi. Tasavvuf oturumunun son sunumu olan "Mevlânâ'da Mana ve Suret Bütünlüğü" isimli tebliği ile Mevlânâ'nın mana ve suret kavramlarına yaklaşımını inceleyerek onun tasavvuf anlayışının temelinde Kur'an ve Sünnet'in vazgeçilmez iki unsur olduğunu anlatan Mustafa Tatlı, bu iki kavramı birbirinden ayrı düşünmenin imkânsız olduğuna işaret etti.

Kongrenin son oturumu (31. Oturum) olan tefsir konulu tebliğler Yrd. Doç. Dr. İlhami Günay'ın oturum başkanlığında icra edilirken Ercan Şen "Çağdaş bir Tefsir Yöntemi Olarak Konulu Tefsir Ekolü ve Örnek Bir Konulu Tefsir Denemesi: Kur'an'da Fetih Kavramı" isimli tebliği altında çağdaş bir tefsir ekolü olma yolunda hızla ilerleyen konulu tefsir metoduna yöneltilen bazı eleştirilerin varlığına işaret ederek konulu tefsir ekolünün doğuşu, gelişimi ve bugünkü durumu hakkında bilgi verdi. Sonrasında Hatice Merve Çalışkan, "Mekki Sureler Bağlamında Allah Sevgisinin Karakter Eğitimine Etkisi" başlığı ile belirli ayetler üzerinde yaptığı çalışmasında yeni bir kişiliğin altyapısını oluşturma da etkin olan fakat Allah'ın sevmediği birtakım eylemlere dikkat çekildiğini ifade etti. Aynı konuyu Medenî sureler bağlamında ele alan "Medenî Surelerde "Hbb" Kökü Çerçevesinde Allah Sevgisi Temelli Karakter Eğitimi" isimli sunumun sahibi olan Hatice Avcı, Kur'an'ın getirdiği değerlerle yapılandığı bir dönem olan Medine döneminde, Mekke döneminde inen ayetlerle oluşturulmaya çalışılan sevgi temelli Allah-insan ilişkisinin, Medine döneminde oluşan yeni toplumun zihinlerine ve hayatlarına yön verecek şekilde yerleştirilmeye çalışıldığını ifade etti. Kongrenin son oturumunun son konuşmacısı olarak Sümeyye Sevinç "Fünûnu'l-Efnân fî ulûmi'l-Kur'an Adlı Eserin İstanbul Yazma Nüshasının Tefsir Usûlü Açısından Tahlîli" adını taşıyan tebliği ile eserin diğer yazma nüshalarına nispeten İstanbul yazma nüshasının ihtiva ettiği konuların tefsir usûlünün temel meseleleri olmasına rağmen ihmal edildiğini ifade ederek söz konusu eserin tefsir usûlündeki yerini tartışma konusu haline getirdi.

IV. Salonda Gerçekleşen Oturumlar

15 Mayıs Cuma günü dördüncü salonda gerçekleşen “İslam Tarihi (İslam Medeniyeti ve Müesseseleri)” başlıklı ilk oturumun başkanlığını (4. Oturum) Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Anabilim Dalı Başkanı Yrd. Doç. Dr. Mehdin Çiftçi yürüttü. Oturumda İslam tarihi ve medeniyetleri ile ilgili çalışmalar yürüten beş farklı araştırmacı çalışmalarını sundu. Sunumlardan ilki Selçuk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü’nde doktora öğrencisi olan Gurban Huseynov’un “Emevilerin Türkistan Fetih Politikası” adlı çalışmasıydı. Çalışmada İslamiyet öncesi Türk tarihinde Türklerin Araplarla olan ilişkileri ile Emeviler döneminde Türkistan’da yürütülen fetih politikaları ele alındı. Oturumda sunulan ikinci çalışma ise Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Anabilim Dalı’nda araştırma görevlisi olan Esra Keskin’e ait “Kuzey Afrika’nın İslamlaşmasında Bir Dönüm Noktası: ‘Aşere’ Heyeti” adlı tebliğ idi. Esra Keskin çalışmasında Kuzey Afrika ve Endülüs’ün İslamlaşmasında tam bir dönüm noktası olan “Aşere” heyetinin ilmi, siyasal, kültürel açıdan Kuzey Afrika halkıyla ilişkileri ve bu ilişkiler sonucunda ortaya çıkan olumlu sonuçlardan bahsetti. Oturumda sunulan üçüncü çalışma Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi Anabilim Dalı Arş. Gör. Mesut Can’ın “Orta Asya Kent Topoğrafyasına Dair Genel Kabuller Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı sunumu idi. Can, Ortaçağ İslam coğrafyasında Orta Asya şehirlerini tasvir etmek için kullanılan ve “kuhendiz+şehristan+rabad” bölümlerinden oluşan kent modelinin analizini yaptı. Oturumda yer alan “Ebu Cehil ve İslam Karşıtı Faaliyetler” adlı dördüncü sunumu Süleyman Demirel Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Arş. Gör. Rıdvan Gür yaptı. Çalışma, Amr b. Hişam ya da bilinen adıyla Ebu Cehil’in hayatının ve İslam karşıtı faaliyetlerinin anlatıldığı bir biyografi niteliğindediydi. Böylelikle İslam Tarihi’nde adından çokça söz edilen Ebu Cehil bu müstakil çalışmayla tanıtılmış oldu. Oturumun son tebliğini “Osmanlı Döneminde Balkanlarda Eğitim-Öğretim Müesseseleri (XIX. Asır İpek Sancağı Örneği)” başlığıyla Uludağ Üniversitesi İlahiyat Fakültesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü’nde doktora öğrencisi olan Seda Şahin Ahmetaj’ sundu. Çalışmada Osmanlı Devleti’nin Balkan coğrafyasındaki eğitim yapılanmasına örnek oluşturması bakımından Kosova Vilayeti’ne bağlı İpek sancağı, merkez ve kazalarıyla birlikte

değerlendirildi. Bu tebliğde İpek sancağındaki eğitim- öğretim müesseselerinin talebe, muallim, mektep-medrese sayılarına dair bilgiler verildi.

Cuma günün son oturumu (8. Oturum) “Tarih Felsefesi ve Metodolojisi” başlığıyla Doç. Dr. Teyfur Erdoğan moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Oturumun ilk sunumu İstanbul Şehir Üniversitesi Şehir Araştırmaları Merkezi araştırma görevlisi Ahmet Yusuf Yüksel’in “Ebu Cafer Taberi ve Tarih Yazımına Katkıları” başlıklı bildirisiydi. Bildiride hicri III. asırda yaşamış Ebu Cafer et-Taberi’nin hayatı ve “Tarih-i Rüşûl ve’l-Mülûk” adlı eserinin tarih disiplinine olan katkıları incelendi. Oturumda sunulan ikinci tebliğ “Resmi Tedvin Döneminin İlk Tarihçisi Olarak İbn Şihab ez-Zühri ve Tarihçilik Anlayışı” başlığıyla Marmara Üniversitesi İslam Tarihi Anabilim Dalı araştırma görevlisi Zeynep Kaya tarafından takdim edildi. Zeynep Kaya, araştırma kapsamında ilk dönem İslam tarihi kaynakları arasından ensab, tabakat, tarih, siyer ve meğazi kitaplarından başlamak suretiyle kullanılan son eser olan *Tarîhu’l-Ümem ve’l-Mülûk*’a kadar yapılan telifleri inceleyerek Zühri’ye ait olan rivayetleri tespit etti. Kaya, nakil silsilesinden ve silsilenin bir halkası olan Hudeybiye Anlaşması ile ilgili rivayetlerden yola çıkarak İbn Şihab ez-Zühri özelinde ilk dönem İslam tarihçilik anlayışını inceledi. Oturumun son sunumunu ise Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümü doktora öğrencisi İlknur Ekiz’in yaptığı “Sanayi Ötesi Toplumlarda Çalışmanın Metalaşması” başlıklı çalışması teşkil etti.

Dördüncü salonda gerçekleştirilen üçüncü oturum (12. Oturum) İlem’de öğrenim gören lisans öğrencilerinin yaptıkları çalışmalardan oluşan “İlem Lisans Oturumu-1” başlığını taşıyordu. Oturumun moderatörlüğünü Prof. Dr. Mustafa Demirci yürüttü. Oturumun ilk sunumunu İstanbul Şehir Üniversitesi Tarih Bölümü öğrencisi olan Elif Nur Akdin “Moderniteyle İlişkisi Açısından Postmodernizm” başlıklı çalışmasıyla yaptı. İki temel ayırım üzerinden Postmodernizmin değerlendirildiği çalışmada söz konusu iki taraf sistemli bir şekilde gözler önüne serilmeye çalışıldı. Ayrıca Jürgen Habermas’ın aydınlanma düşüncesinin idealize edilmiş bir projesi olarak tanımladığı modernite ve ona karşı bir eleştiri olarak ortaya çıkan modernizm kavramları açıklığa kavuşturulmaya çalışıldı. Ardından postmodernizmin tanımı ve modernizm/modernite karşısındaki konumu ve bu konum hakkında ileri sürülmüş farklı görüşler açıklanmaya

çalışıldı. Oturumun “Uzun Süre İle Kiralanamayan Vakıf Gayrimenkulleri İçin Alternatif Bir Yol: İcareteyn Uygulaması” başlıklı ikinci sunumunu Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğrencisi Esmâ Güven yaptı. Çalışmada genel hatları ile icareteynli vakıfların nasıl oluştuğu, ortaya çıkış sebepleri; icareteyn uygulamasını savunan hukukçular ile karşı çıkan hukukçular ve her iki tarafın gerekçeleri, söz konusu usul hakkında çıkarılan kararlarla yapılan genişletmeler; söz konusu uygulamanın bozulma nedenleri ile tasfiye süreci ve icareteyn usulünün katkıları ve zararları ortaya konulmaya çalışıldı. Oturumun üçüncü tebliğini mimar Hanife Sümeyye Taşdelen “Hüseyin Mehmet Ateşin’de Mimarlık ve Şehir Düşüncesi” başlıklı çalışmasıyla takdim etti. Çalışma kapsamında Kıbrıslı Mimar Hüseyin Mehmet Ateşin’in akademik literatürde ve konferanslarda yayınlamış olduğu makale ve tebliğler üzerinden bir değerlendirme yapıldığı gibi problem tespitleri ve teklifleri üzerinde duruldu. “Görünüm-Görüntü Ayrımı ve Birleşimi Üzerine Ontolojik Bir Deneme: Bresson Sinemasında Kötülük” başlıklı oturumun dördüncü sunumunu İstanbul Şehir Üniversitesi Sinema ve Televizyon Bölümü öğrencisi İbrahim Belek yaptı. Tebliğinde Bresson sinemasının temel müşküllerinden biri olan kötülüğün bireyler arasında hangi biçimlerde varlık niteliği kazandığını ve ayrıca olanca çözümlü ile içsellikten yoksun bırakılmış bir dünyada kötünün boyutlandığı yerin ne olduğu ve gözetildiği çevre gösterilmeye çalışıldı. Oturumun son sunumu İstanbul Şehir Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisi Ömer Faruk Uysal tarafından “Muhafazakâr Paradigmada Zamanaşımının Yeri” başlığı adı altında icra edildi. Muhafazakârlığın ilk temsilcileri Edmund Burke ve Joseph de Maistre ile ilk eleştirmenleri Mary Wollstonecraft ve Thomas Paine’in eserlerinde, Proudhonvari bir yaklaşımla, zamanaşımının yeri bu çalışmada araştırıldığı gibi muhafazakâr düşüncede mevcudun meşruluğunun temelleri sorgulandı.

Dördüncü salonun son oturumu (16. Oturum) “Osmanlı Entelektüel Tarihi” başlığıyla Prof. Dr. Hasan Basri Karadeniz moderatörlüğünde gerçekleştirildi. “Lâmiî Çelebi ve Onun Maktel-i Âl-i Resul’u: XVI. Yüzyıl Vaizlerinden Molla Arab’ın Maktel Karşıtlığına Yakından Bakmak” başlıklı ilk tebliğ Bülent Ecevit Üniversitesi Tarih Bölümü Arş. Gör. Mustafa Altuğ Yayla tarafından yapıldı. Tebliğinde Rum’da Türkçe edebiyatın oluşum dönemlerinden beri üretilmiş olan Maktel metinlerinin XVI. yüzyıl

Rum dünyasında yarattığı kriz tartışmaya açıldı. Bu çerçevede ilk olarak XVI. yüzyılda Rum'da Maktel üretimine karşı çıkan Molla Arab ardından Molla Arab'ın bu karşı çıkışına tepki veren Lâmiî Çelebi hakkında bilgi verildi. Ankara Üniversitesi Siyaset Bilimi Anabilim Dalı Araştırma görevlisi Şenol Gündoğdu ise “Namık Kemal ve Mehmet Akif'in Batı Algıları” başlıklı çalışmasıyla oturumun ikinci sunumunu yaptı. Tebliğde Osmanlı, İslam ve Türk modernleşmesinin iki önemli münevveri olan Namık Kemal ve Mehmet Akif'in Batı tasavvurları ele alınarak, Batı'nın Osmanlı, Türk ve İslam düşünce tarihi açısından nasıl algılandığı Mehmet Akif ve Namık Kemal'in dünya görüşleri özelinde ortaya konuldu. Oturumun üçüncü sunumunu ise İstanbul Üniversitesi Tarih Bölümü'nde doktora öğrencisi olan Meryem Karabekmez “II. Abdülhamid Döneminde Modern Osmanlı Eğitiminin Oluşumu” başlıklı çalışmasıyla yaptı. Tebliğde Osmanlı İmparatorluğu bünyesinde bulunan yabancı güçler ve gayrimüslim tebaaya ait eğitim kurumlarının imparatorluk için oluşturduğu tehdit ve Osmanlı Devleti'nin buna karşı aldığı tavır araştırmaya konu edildi. Son sunum ise “XVI. Yüzyılda Sıra Dışı Bir Eser: Tarih-i Hindi Garbi” başlıklı çalışma Pamukkale Üniversitesi Tarih bölümünde yüksek lisans öğrencisi olan Yunus Kırmacı tarafından yapıldı. Çalışmaya 1583 yılında bir Osmanlı kadısı olan Emir Muhammed tarafından Osmanlı başkentinde kaleme alınan Tarih-i Hindi Garbi adlı eser konu edildi. Araştırmacı çalışmasında bu eseri mercek altına aldığı gibi kitabın yazılma zamanı ve nedenine de temas etti.

Kongrenin üçüncü günü yine dört farklı salonda gerçekleştirilen oturumlarla devam etti. IV. Salon'da 16 Mayıs Cumartesi günü gerçekleştirilen “Dünya Siyaseti” başlıklı ilk oturumun (20. Oturum) başkanlığını Doç. Dr. Metin Aksoy yaptı. Sunumlardan ilki Niğde Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Arş. Gör. Adem Akkaya'nın “Sömürgecilikten Yeni Sömürgeciliğe: Küresel Rekabette Sahraaltı Afrika” başlıklı tebliği oldu. Tebliğde “sömürgecilik” kavramından hareketle kavramın zaman içindeki dönüşümü Sahraaltı Afrika örneğinde aktarıldı. Başlangıcı XV. yüzyıla kadar götürülebilen Sahraaltı Afrika'daki sömürgecilik faaliyetleri günümüze kadar getirilirken aynı zamanda kavramın dönüşümü eylemsel pratiklerle açıklandı. “1994 Soykırımı Öncesi Ruanda'da Frankofon Kimlik İnşası ve Ruanda Dış Politikasına Etkisi” başlıklı diğer tebliğ Yalova Üniversitesi Uluslararası İlişkiler

Bölümü Doktora Öğrencisi Öncel Sencerman tarafından sunuldu. Buna göre 1994 Ruanda Soykırımı, Nazi Almanyası'nda gerçekleştirilen Yahudi Soykırımından sonra, dünya tarihindeki en büyük ikinci soykırımdır. Çalışmada Ruanda'da inşa edilen etnik kimliklerin Frankofon nüfuz alanı oluşturma amacıyla nasıl Frankofon bir ulusal kimlik haline getirildiğini ve Frankofon kimlik inşasının soykırım öncesi Ruanda dış politikasına etkisi incelendi. Üçüncü sunum ise “Güney Amerika'da Kalkınma Aracı Olarak Bölgesel Bütünleşme: UNASUP Örneği” başlığıyla Necmettin Erbakan Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Arş. Gör. Segah Tekin'in tarafından gerçekleştirildi. Sunumda Güney Amerika ülkelerinin tamamına yakınının üye olduğu Güney Amerika Uluslar Birliği mercek altına alındı. Oturumun son sunumunu Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü araştırma görevlisi Murat Şimşek yaptı. Şimşek, “Uluslararası Ceza Mahkemesinin Taraf Olmayan Devletler ve Devlet Başkanları Üzerindeki Yargı Yetkisi: Sudan Örneği” başlıklı çalışmada Darfur meselesine temas ettikten sonra Ömer el-Beşir hakkındaki suçlamaları uluslararası hukuk literatürü bağlamında değerlendirildi.

Günün ikinci oturumu (24. Oturum) Prof. Dr. Hüsamettin İnaç başkanlığında “Uluslararası İlişkilerde Güncel Meseleler” başlığıyla gerçekleştirildi. Tebliğlerden ilki, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Bölümü Arş. Gör. Ercüment Hazır ve yine aynı bölümde Arş. Gör. Oktay Caferoğlu'nun birlikte sundukları “Devletlerin Ulusal Hava Sahalarında Yabancı Uçakları Denetlemesi: Türk Jetinin Suriye Tarafından Düşürülmesinin Uluslararası Hukuk Açısından Analizi” başlıklı tebliğ oldu. Tebliğde Türk jetinin Suriye tarafından düşürülmesi meselesi uluslararası hukuk kuralları çerçevesinde incelendi. Yeditepe Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Arş Gör. Yüksel Kamacı “Yeşil Hareket'in İran Siyasetinde Yükseliş ve Düşüş Süreci” başlıklı sunumunda, İran siyaseti mercek altına aldı. Oturumun “Türk Dış Politikası Ekseninde Suriyeli Sığınmacılara Sağlanan Korumanın Hukuki Niteliği” başlıklı üçüncü sunumu Selçuk Üniversitesi Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı Arş. Gör. M. Yusuf Eren yaptı. Tebliğde çeşitli sebeplerle ülkesini terk etmek zorunda kalan kişi gruplarının sığınma talep edilen devlet ülkesinde sahip olacakları hak ve özgürlükler hukuki açıdan ele alındı. Oturumun son sunumunu Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim

Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Ramazan Karaçoban “1 Mart Tezkeresinden Bugüne Türkiye’nin Kuzey Irak Politikaları” başlıklı çalışması ile yaptı. Çalışmada 2003 yılından günümüze güvenlik öncelikli bakıştan işbirliğine dönüşüm sunmaya çalışılarak soru işaretleri ve tarafların beklentileri değerlendirildi.

Günün üçüncü oturumu (28. Oturum) “Türkiye Siyaseti” başlığıyla Prof. Dr. Murat Çemrek moderatörlüğünde gerçekleştirildi. “Türkiye’de 1980 Sonrası Süreçte Sivil Toplumun Seyri: Liberal ve Gramsciyan Perspektiflerin Karşılaştırmalı Analizi” başlıklı ilk tebliğ Muş Alparslan Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Arş. Gör. Abdül Samet Çelikçi tarafından verildi. Tebliğde Türkiye’de 1980 sonrası sivil toplum kavramının gelişimi incelenerek kavram üzerine geliştirilmiş olan “Liberal” ve “Gramsciyan” perspektifler karşılaştırıldı. Diğer bir sunumu ise Fatih Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü doktora öğrencisi olan Canan Çilekci “Uygulanan Politikaların Yansıması Olarak Türkiye’de Kadın İş Gücünün Son On Yılı (2004-2013)” başlıklı çalışmasıyla yaptı. Çalışmada ekonomik büyüme ve toplumsal eşitlik çitasını yükseltmeyi hedefleyen Türkiye’nin 2004-2013 yıl aralığında kadın iş gücünün pozitif politikalar ve bunun karşısında başörtüsü yasağından ne şekilde etkilendiği ele alındı. Oturumun üçüncü sunumunu Edinburgh Üniversitesi Siyaset Bilimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi Emrah Akyüz Alevi sorununu partiler üstü bir bakış açısıyla tartışmak ve sorunun çözümüne yönelik atılması gereken adımları incelemek üzere “Alevi Sorununa Partiler Üstü Yaklaşımın Önemi” başlıklı tebliği ile yaptı. Oturumun son sunumu On Dokuz Mayıs Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü Arş. Gör. Samed Kurban’a aitti. “Başkanlık Sisteminin Türkiye’de Uygulanabilirliği Tartışmaları Ekseninde Türk Tipi Başkanlık Sistemi” başlıklı çalışmada Türkiye’de 1980 darbesinden sonra sıklıkla dile getirilen başkanlık sistemi ve bu sistemin Türkiye modeli üzerinde duruldu.

Dördüncü salonun ve aynı zamanda kongrenin son oturumu (32. Oturum) “Türkiye’de Siyasal Düşünceler” adı altında Yrd. Doç. Dr. Hakan Arıdemir’in moderatörlüğünde gerçekleştirildi. Öncelikle Dr. Ergin Işık “Diaspora Kavramı ve Türkiye’nin Diaspora Politikalarının Modern Teori Çerçevesinde Sosyo-Politik Bir Analizi” başlıklı tebliğini sundu. Bu araştırmada çağımızın en önemli toplumsal ve

siyasi olgularından olan “diaspora” klasik ve modern yaklaşımlar altında ele alındı. Oturumun ikinci çalışmasını Kırıkkale Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Arş. Gör. Merve Suna Özel “Rus Dış Politikasında Ukrayna Krizi ve Türkiye’ye Etkileri” başlıklı araştırmasıyla sundu. Sunumunda Rusya-Ukrayna ilişkileri tarihi incelenirken 2014 yılı itibariyle küresel bir sorun olan Ukrayna krizinin Rus dış politikalarına yansımaları ele alındı. Oturumun üçüncü sunumunu Dumlupınar Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Gül Çiğdem “Temel Parametreler Çerçevesinde Türkiye’de Milliyetçilik İdeolojisinin Analizi” başlıklı çalışmasıyla yaptı. Çalışmada Türkiye’de 29 Ekim 1923’te Cumhuriyetin ilan edilmesiyle birlikte gelişmeye başlayan milliyetçilik fikri analiz edildi. Oturumun dördüncü ve son tebliği İstanbul Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü Doktora Öğrencisi İlknur Karanfil tarafından takdim edildi. “Neoliberalizmden Önce ve Sonra Türkiye’de İslamcılık” başlıklı tebliğde Türkiye’de İslamcı partilerin sosyal adalet söylemleri ve bu söylemin oluşmasında rol oynayan tarihsel ve ekonomik koşullar göz önünde bulundurularak incelenmeye çalışıldı.

Değerlendirme

Doç. Dr. A. Teyfur Erdoğan’ın başkanlığında icra edilen değerlendirme oturumunda Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel, Yrd. Doç. Dr. Ahmet Türkan, İLEM Sekreteri Ahmet Toklucuoğlu ve İLEM Üyesi Arş. Gör. Abdulkadir Macit söz aldı.

Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel değerlendirmeye başlamadan önce esasında kongreyi aynı mekânda gerçekleştirme arzularına rağmen fiziki imkânların elverişsizliği ve kongrenin icra edilmesini teklif ettikleri Güzel Sanatlar Fakültesi’nde ayrı bir etkinliğin yapılacak olması hasebiyle kongreyi Eğitim ve Güzel Sanatlar Fakültelerinin salonları olmak üzere iki farklı salonda düzenlemek durumunda kaldıklarını ifade etti. Türkel, IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi’ni düzenlerken başlangıçta iyi bir hizmet sunabilme adına tereddüt ettiklerini, daha sonra gerekli destekleri bularak kongreyi düzenlemeyi kararlaştırdıklarını belirtti. Dumlupınar İlahiyat Fakültesi’nin 2012 yılında kurulduğunu ve 2013 yılında ise ilk öğrencilerini aldığını zikreden Türkel, İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Bilal Kemikli’nin önerisi ile İslam Medeniyeti’ne katkı

sağlayacak çalışmalar yapmak üzere 2014 senesinin Nisan ayında İslam Medeniyeti Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni (DİMAM) kurduklarını dile getirdi. Türkel, bu bağlamda ilk olarak İlahiyat Fakültesi ile işbirliği içerisinde uluslararası İslam Medeniyeti Araştırmaları Dergisi'ni (İMAD) çıkardıklarını vurguladı. Derginin genç araştırmacıların yazılarına açık olduğunu da belirten Türkel, Haziran ayında gerçekleştirilecek olan Gedizli Hafız Mehmet Efendi Paneli'nin müjdesini verdi. Türkel kongre organizasyonu açısından Dumlupınar Üniversitesi ve İslam Medeniyeti Uygulama ve Araştırma Merkezi'ni temsil ettiklerini ifade ederken, bütün planlama ve görevlendirmelere rağmen bazı aksaklıkların meydana gelmiş olabileceğini belirterek teşekkür arz etmek suretiyle konuşmasına son verdi.

Oturum başkanlığını yürüten Doç. Dr. A. Teyfur Erdoğan ise değerlendirmeleri esnasında dinledikleri birbirinden değerli tebliğlerden dolayı iftihar ettiğini ancak konuşmacılar ve tebliğcilerden ziyade soru soranlar arasında bir mesleki tahribatı gözlemlediğini belirtti. Eleştirilerini üçü akademik ikisi teknik olmak üzere iki açıdan ele alan Erdoğan'nun akademik bağlamdaki eleştirilerinin ilki Avrupa merkezci bilimsel üretimin doğurduğu tepkinin Avrupa düşmanlığına dönüşmüş bir hal alması durumuydu. Bu hususta Erdoğan, Avrupa düşmanlığının bilimsel söyleme ve bilimsel zihniyete hâkim olmasını şaşkıncu bulduğunu söylerken konuyla irtibatı bulunan kavramlardaki hatalı kullanımlara temas etti. Erdoğan akademik eleştirileri çerçevesinde ikinci olarak ideolojinin bilimsel alanı istila ettiğini görmeye başladığını ve bunu çok tehlikeli bulduğunu ifade etti. Erdoğan'nun üçüncü eleştirisi ise Müslümanların iman ve İslam ile birlikte sahiplendikleri belli endişeler sonucu tepkisel ve savunmacı bir bilim üretmeleri hususuydu. Erdoğan bu konuyla irtibatlı olarak böyle bir bilim üretiminin verimsiz olacağı değerlendirmelerinde bulundu. Öte yandan Erdoğan teknik bağlamdaki eleştirilerini sunarken öncelikle oturumlarda moderatörlerin fazlaca müdahale etmesi meselesi üzerinde durdu. Ardından bir tartışmanın yürütülebileceğine de imkân sağlaması açısından bilimsel dünyada saygı ifade eden sözcüklerin kullanıldığı bir konuşma dilinin tercih edilmesi gerektiğine işaret ederek değerlendirmelerine son verdi.

Yrd. Doç Dr. Ahmet Türkan ise otuz küsur oturumda genel olarak çok özgün bildiriler sunulduğunu ancak TLÇK Kongresi'nin ulusal basında daha fazla tanıtılması gerektiğini vurguladı. Türkan, bu bağlamda ulusal bazda yayın ve iletişim ağı geliştirilebileceği önerisinde bulundu. Diğer taraftan Türkan, Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'nin sadece sosyal bilimler çalışmalar kongresi olmadığını dolayısıyla ileriki aşamalarda daha geniş bir kongreye dönüşebileceğini belirtti. Türkan konuşmalarını Amerika seyahati hasebiyle erken ayrılması gereken Kongre Başkanı Kemikli'nin kongreye dair yayınladığı mesajı okuyarak nihayete erdirdi. Prof. Dr. Bilal Kemikli mesajında genç meslektaşlarının kendisini umutlandırdığına ve TLÇK'nın bilimsel zeminde bir buluşma platformu olduğuna temas etti. Kemikli mesajında kuruluşa seyahat temasını içeren Domaniç gezisine dikkat çekti.

İLEM Sekreteri Ahmet Toklucuoğlu ise belirledikleri yaklaşık 180 metin için 500'ün üzerinde özet başvuru arasından seçim yapmak zorunda kaldıklarını ancak tebliğ metinlerinin gerçekten yayınlanabilecek düzeyde olmasına rağmen sunumlarda beklediği ölçüde başarı bulamadığını, bunun da deneyimsizlikten kaynaklanmış olabileceğini ifade etti. Toklucuoğlu ardından tebliğ metinlerini yayınlayıp katılımcılara ulaştıracaklarının müjdesini vererek emeği geçenlere şükranlarını arz ettikten sonra kongre sürecinde büyük emeği geçen Ümit Güneş'in selam ve teşekkürlerini ilettiler. Toklucuoğlu değerlendirmelerinin sonunda başarılı ağırlamasından dolayı Dumlupınar Üniversitesi'ne ve İslam Medeniyeti uygulama ve Araştırma Merkezi'ne ayrıca teşekkür etti.

İLEM Üyesi Arş. Gör. Abdulkadir Macit ise değerlendirmeleri esnasında öncelikle Prof. Dr. Bilal Kemikli tarafından ilim ve irfan şehri olarak nitelendirilen Kütahya'yı üçüncü olarak kongre ve sempozyum şehri olarak nitelendirdi. Ardından Macit, İlmî Etütler Derneği'nin 2002 senesinde resmi kuruluşunu gerçekleştirmesinden itibaren ilmi çalışmaları nitelikli düzeyde sürdürmek, ilim anlayışını İslam Medeniyeti'nin köklerinden tekrar bularak inşa etmek ve yeniden yorumlamak hususunda çok çeşitli dallarda çalışmalarını sürdürdüğünü ve katılımcıların da desteklerini beklediklerini ifade etti. Macit daha sonra üç senelik eğitim programları hakkında kısaca bilgi vererek bu kongrede eğitim programlarında eğitim alan

öğrencilerin sundukları iki oturumun, yapılan çalışmaların sonucunu görmek itibariyle ümit verici olduğunu belirtti. Katılımcılara teşekkürlerini takdim eden Macit, çalışmaların geleceğe dair sağlam adımlar atma noktasında yardımcı olacağını düşündüğünü dile getirdi.

Son olarak söz alan Yrd. Doç. Dr. Rifat Türkel kongre esnasında alınan kayıtların DİMAM ve İlmî Etütler Derneği'nin sosyal erişim ağlarında yayımının yapılacağını bildirdi. IV. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi 17 Mayıs 2015 Pazar günü icra edilen Kütahya Domaniç gezisi ile sona erdi. Domaniç'in tarihi yerlerini ihtiva eden gezide katılımcılar bir devletin kuruluşunun izlerini müşahade ettiler.

Her yıl düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'nin dördüncüsü genç akademisyenlerin gerek bilimsel zeminde buluşmaları gerekse kültür ve medeniyetimizin kurucu mekânlarından biri olan Kütahya'ya dair farkındalıklarını artırması açısından kayda değer bir işlev gördü. Bununla birlikte kongre yeni kurulmuş olmasına rağmen son derece tecrübeli organizasyonlar sunan Dumlupınar Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve İslam Medeniyeti Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin daha yakından tanıtılmasına fırsat verdi. Öte yandan genç akademisyenlerin İlmî Etütler Derneği ile işbirliğine girmiş olmaları akademik ortamda destek alıp nitelik kazanmaları açısından ümit verici oldu.